

Periodisk programevaluering

Bachelorprogram med tilhørende

årsenheter i Europeiske språk (EURAM)

2024

Studieprogrammene ved Humanistisk fakultet, Universitetet i Oslo evalueres jevnlig, og i 2024 har det vært EURAM-programmet sin tur. Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk (ILOS) har i løpet av 2023 skrevet en egenevaluering. Denne inngår som del av evalueringen i tillegg til en grundig evaluering ved et eksternt panel bestående av en faglig ekspert, en studentrepresentant og to representanter fra samfunns- og arbeidsliv.

Panelet har blitt bedt om å evaluere ILOS-programmene Europeiske språk (BA og årsenhetene) i lys av dokumentene som er sendt inn til vurdering, inkludert instituttets egenevaluering, programmets nettsider, ulike beskrivelser og evalueringer av gradene og emnene som tilbys, statistikk og relevante rapporter. Panelet mottok materialet for vurdering i starten av 2024, og med dette leverer panelet sin rapport.

Panelet fikk tilsendt følgende materiale som grunnlag for sin rapport:

1. Mal for rapporten
2. Instituttets egenevaluering
3. Studiekvalitetsrapporten 2023
4. Et utvalg emneevalueringer fra høsten 2022 og våren 2023
5. Programbeskrivelsen for Europeiske språk, bachelor
6. Studieretningsbeskrivelser:
 - a. Tysk bachelor og årsenhet
 - b. Fransk bachelor og årsenhet
 - c. Italiensk bachelor og årsenhet

- d. Spansk bachelor og årsenhet
- e. Engelsk bachelor og årsenhet
- f. Russisk bachelor
- 7. Fordypningsgrupprepresentasjoner for Engelsk og Russisk
- 8. Emnebeskrivelser av et utvalg obligatoriske emner
- 9. Emnebeskrivelse av anbefalt Exfac.
- 10. Statistikk: fullføring og frafall for bachelor og årsenheter
- 11. Strategiske satsinger, søknad fra ILOS til HF

Det eksterne evalueringspanelet har bestått av:

Gillian Ramchand (Professor i Lingvistikk, UiT),

Christopher Viken (masterstudent i lingvistikk, UiO),

Ingunn Samdal Vikene (Head of Emergency Response, Plan International Norge) og

Are Turmo (Kompetansedirektør, NHO).

Laila Henriksen, seniorkonsulent ved ILOS, har fungert som panelets sekretær.

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
1. Utbygging og emnetilbud (generelt)	4
1.1 Fordypningsemnene og balansen mellom språk, litteratur og områdestudier	5
1.2 Utveksling	7
1.3 Spansk	7
1.4 Russisk	7
1.5 Engelsk	8
2. Arbeidslivsrelevans	10
2.1 NOKUT-rapporten og gjennomførbarheten til Praksisemner.	10
2.2 LLM-revolusjonen og dens potensielle innvirkning på språkgrader og opplæring.	15
3. Gjennomføring	17
3.1 Arbeidslivsrelevans, motivasjon og gjennomføring	18
3.2 Gapet mellom videregående og universitet	18
Sammendrag og anbefalinger	19

Innledning

Vi har forsøkt å følge malen for rapporten, og også å svare spesifikt på spørsmålene som var rettet til oss i instituttets egnevaluering. Materialet og problemstillingene vi har blitt bedt om å vurdere er komplekse og henger sammen på kompliserte måter. Likevel har vi gjort vårt beste for å strukturere rapporten vår ut fra innhold og vår egen mening om viktigheten av enkelte temaer.

Innledningsvis vil vi si at vi mener at språkgrader i høyere utdanning berører systemiske spørsmål på nasjonalt, og til og med internasjonalt nivå. Med andre ord reflekterer den opplevde krisen som språkgrader står overfor en større verdensomspennende krise. Det er derfor viktig å skille problemer som kommer fra den større konteksten som disse studieprogrammene er innebygd i, og de som er interne for ILOS egne tilbud og som kan forventes å takles og adresseres på kort til mellomlang sikt innenfor eget virkeområde.

Vi vil starte med å understreke at gitt nasjonale og europeiske behov og de uttalte behovene til arbeidsgivere i både næringsliv og offentlig sektor, er studieprogrammene som ILOS i dag tilbyr i europeisk språk svært verdifulle og nødvendige for samfunnet. Til tross for problemer med rekruttering og gjennomføring, **bør studieprogrammene videreføres**. Panelet anbefaler med andre ord at studieprogrammene beholdes i sin helhet (BA i engelsk, tysk, fransk, spansk, italiensk og russisk og årsenhetene i engelsk, tysk, fransk, spansk, italiensk og øst-europastudier), med de anbefalingene for de interne justeringer og revisjoner som vi tilbyr i våre forslag. Det er allerede blitt foretatt justeringer og kutt som svar på mangel på ressurser, kombinert med lav rekruttering (portugisisk, polsk, tsjekkisk, bosnisk, kroatisk og serbisk samt årsenheten i russisk). Det som gjenstår av studietilbud, ser vi som det minimum av det som kreves for å møte nasjonale behov for kompetanse i europeisk språk og kultur fremover. Vi registrerer også at instituttet jobber aktivt på mange fronter for å minske frafallet, spesielt kvaliteten på tilbudene generelt og på den spanske BA og årsenheten især. Vi tar dette pågående arbeidet til etterretning når vi anbefaler videreføring av gradene vi evaluerer. Vi mener at ILOS tydelig har identifisert forbedringsområder og mener at disse forbedringene bør

få en sjanse til å feste seg før noen drastiske beslutninger tas. Panelet tar rapporten om krisen innen de fremmedspråklige gradene i universitetssektoren, “Fremmedspråksrapporten”¹ til etterretning og gjentar det vi ser om **et klart og vedvarende behov for slike grader**, og et ansvar fra UiOs side om å fortsette å tilby en best mulig versjon av denne utdanningen som mulig, gitt ressursene de har.

Vi forstår at det må gjøres mye arbeid for å heve statusen og synligheten av språkeksperisen i samfunnet vårt, og vi gir våre forslag til hvordan disse studieprogrammene kan fortsette å utvikle seg og bidra positivt til å møte utfordringene i våre moderne flerspråklige europeiske samfunn.

Vi deler rapporten inn i tre hoveddeler. I del 1 diskuterer vi den interne strukturen i studietilbudene og hvordan innhold og organisering av disse møter behovene til studentene og samfunnet de skal bidra inn i. Del 2 omhandler arbeidslivsrelevans, og del 3 handler om gjennomføring. Del 1 vil også krysreferere punkter senere diskutert individuelt i del 2 og 3.

1. Utbygging og emnetilbud (generelt)

ILOS tilbyr i dag en BA i Europeiske Språk med ulike studieretninger bygget på forskjellige fordypningspakker tilsvarende de forskjellige språkene engelsk, tysk, fransk, spansk, italiensk, og russisk. En tidligere studieretning i portugisisk, og en annen i andre slaviske språk (polsk, tsjekkisk, bosnisk, kroatisk og serbisk) har blitt avvirket på grunn av ekstremt lav rekruttering til disse gradene sammenlignet med ressursene som ville kreves for å drive dem. Panelet aksepterer dette som begrunnet og støtter tillegg av årsenheten i Øst-Europa-studier og opprettholdelse av enkeltemner for å gi kunnskapskompetanse til studenter som vil søke det som en del av annen gradsprogresjon. Alle gradene i fremmedspråk er bygget opp rundt en sammensetning av emner innen språkvitenskap, litteratur (historie og analyse), og områdestudier, med en forståelse for at språklig modnings-kompetanse må skje parallelt med faglig innhold

1

https://www.hf.uio.no/ilos/om/organisasjon/styret/moter/2023/Mandag%2019.%20juni/vedlegg/fremmedspraksrapport_062023.pdf

for å sikre læringsutbytte på disse områdene. Panelet mener også at det er klokt ressursmessig å bruke de 80-poengs fordypningspakkene som den faglige tyngden bak både BA og årsenheten på hvert språk.

Gradene som evalueres her støtter en rekke ulike mål: å forberede studentene til et arbeidsliv i en europeisk kontekst, å legge grunnlaget for MA og videre forskningsgrader, å gi opplæring i språkundervisning i skolen (som en del av lektorprogrammet), og å gi muligheter for å supplere andre fagområder med en språk/kultur-spesifikk ekspertise. Særlig årsenhetene tilbyr kortere spesialistutdanning i språk som kan kombineres med andre studieprogram og spesialiseringer. Generelt mener vi at læringsutbyttet er i tråd med de nasjonale retningslinjene, og at graden prinsipielt er godt lagt opp for å oppnå disse. Byggekløssmodellen, og det faktum at de samme kursene kan passe inn i flere programmer og tjene flere funksjoner, er svært viktig i en økonomisk situasjon der ressursene er begrensede. Instituttet ser ut til å ha tenkt systematisk og tydelig på læringsmålene i disse studieprogrammene i sammenheng med virkeligheten og utfordringene ved språkundervisning på universitetsnivå, herunder det faktum at tilegnelsen av språkkompetanse krever tid og eksponering for å utvikles.

Vi er enige i vurderingen i egenevalueringen om at til tross for vanskeligheter med å vurdere resultatene fra de valgfrie delene av programmene, **oppfyller graden i europeisk språk formelt de internasjonale standardene fastsatt i Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)**. Panelet er også enig i instituttets egenevaluering om at **kurstilbudet og progresjonen gjennom hele graden generelt sett er godt lagt opp for å oppnå det læringsutbyttet som kreves**.

1.1 Fordypningseminene og balansen mellom språk, litteratur og områdestudier

Det første året av BA vektes tyngre mot språk, sammen med innføring i områdestudier og litteratur. Dette synes vi er nødvendig fordi det gir studentene et grunnlag for å

utvikle sine kunnskaper innen litteratur eller områdestudier i de to påfølgende årene, hvor det vil kreves modne språkkunnskaper.

Panelet mener at alle tre hovedområdene fortjener å være representert i en grad i europeisk språk, med språk på en eller annen måte kontinuerlig til stede i form av pensum, som må leses og forstås på målspråket.

Panelet mener ikke at områdestudiene eller litteraturstudiene trenger å deles inn i de samme epokene på tvers av de ulike språkspesialiseringene, snarere bør disse beslutningene tas i henhold til den interne logikken til fagstoffet som dekkes, som varierer avhengig av sosiale faktorer og kulturhistorie knyttet til det aktuelle språket. Likevel er det nok viktig at de relative andelene av litteratur og områdestudier er relativt lik på tvers av de ulike språkspesialiseringene.

Opptakskravene til studieretningen i tysk, fransk og spansk er et B1-nivå med mål om at studentene skal oppnå nivået C1 ved slutten av studiet. Disse tre språkene undervises i norske skoler (med oppstart i ungdomsskolen). Italiensk og russisk er mye mindre tilgjengelig og derfor er ikke forkunnskap på italiensk og russisk et direkte adgangskrav, men innledende språkkurs i disse språkene er en del av den obligatoriske 80-gruppen. I russisk er dette 100 poeng i stedet for 80, siden russisk vurderes å være et vanskeligere språk å tilegne seg.

Endringene som foreslås i programmet, som inkluderer konsolidering av de fire emnene det første året til to 20-poengs kurs — ett i språk og ett i litteratur og områdestudier — ser vi som en interessant strategi for å øke studiepoengproduksjonen, redusere antall eksamener og føre til bedre gjennomføring. ILOS bør selvfølgelig fortsette å måle disse tallene for å sjekke om endringene har ønsket effekt. Vi gjør oppmerksom på at denne endringen vil innebære at studenter i løpet av hvert semester i det første året enten tar kun språk eller kun litteratur/områdestudier i stedet for begge parallelt. Instituttet må ta stilling til om de mener dette er i tråd med deres pedagogiske mål for studiet som helhet. Et alternativ ville være å opprettholde parallelle tråder (med bare ett kurs hver, men delt over to semester) og en eksamen i hver tråd ved slutten av det første året.

1.2 Utveksling

Panelet merker seg de uunngåelige utfordringene instituttet står overfor for tiden med å sikre utvekslingsbesøk for russisk, der først pandemien og deretter krigen med Ukraina har bidratt til vanskeligheter med å arrangere det slik at studentene kan reise utenlands. Panelet er enig med instituttet i at utenlandsopphold er en viktig del av språkutdanningen for at studentene skal oppnå reell praktisk beherskelse, og vi er enige i at instituttet bør prioritere arbeidet med å sikre at disse avtalene er på plass med egnede institusjoner og å sørge for at studentene oppmuntres til å se utveksling som attraktivt, relevant og spennende.

1.3 Spansk

Mens strukturen og progresjon til graden ser ut til å møte de internasjonale standardene for læringsutbyttene, har instituttet selv merket seg problemer med spansk i måten kursene er satt opp for å oppnå disse målene i praksis. Panelet tar instituttets egen beskrivelse av problemet samt planene som er lagt for revidering av innhold og administrasjon av spanskurs på 1000-nivå til etterretning. Vi er glade for at problemene er identifisert og støtter det videre arbeidet med disse kursene. Fordi problemene rammer førsteårskursene er de desto viktigere å rette opp, siden disse har hatt klar negativ virkning på gjennomføringsgraden. Det planlagte arbeidet med å rette opp i problemene som er identifisert må fullføres og effektene følges nøye, før eventuelt andre beslutninger kan tas.

1.4 Russisk

Når det gjelder russisk, forstår panelet årsakene bak beslutningen om å legge ned årsenheten i russisk. Problemet, slik vi ser det, er at russisk ikke er et språk studentene har tidligere bakgrunn fra skolen, og det er et ganske vanskelig språk å mestre for en som snakker norsk som morsmål. Med tanke på vekten som tildeles språk i den reviderte bachelorgraden i russisk, er det uklart om årsenheten, som rett og slett er førsteårskursene fra bacheloren, virkelig oppfyller behovene til de som ville bli tiltrukket

av en ettårsgrad. De som tar årsenheten kan ikke forventes realistisk å oppnå en tilfredsstillende moden kompetanse i språket på ett år, så den ettårige graden må settes opp med ulike mål for øyet.

Panelet mener det er rimelig, når det gjelder russisk, å gå bort fra prinsippet om at årsenhet i et språk tilsvarer det første året med bachelorkurs. Dette betyr at årsenheten må settes opp annerledes, ellers kan behovene til den aktuelle gruppen dekkes av et annet program, i dette tilfellet årsstudium i Øst-Europa-studier. Kort sagt, i mangel av ressurser til å drive et helt annet enkeltårsstudium i russisk, støtter panelet beslutningen til instituttet om å legge ned årsstudiet i russisk og prioritere BA-en.

Når det gjelder BA-en, er vi bredt enige om at til tross for de praktiske utfordringene, vil en språkbasert grad i russisk være nødvendig for å opprettholde både en beredskap og generell humanistisk kompetanse i primære kilder på russisk.

1.5 Engelsk

Denne graden har de høyeste rekrutterings- og gjennomføringsratene, om enn fortsatt ganske svake tall. Som instituttet bemerker, vil det på grunn av det stabile og sunne inntaket, innebærer en bedre gjennomføringsgrad et reelt potensial for å øke studiepoengsproduksjonen. Studenter som tar en grad i engelsk, møter ikke de samme utfordringene som de som studerer til en grad innen et fremmedspråk. Generelt er studentenes språkkunnskaper i engelsk gode nok til at de danner et sterkt grunnlag for litteratur og områdestudier. De høye strykprosentene i engelsk grammatikk peker imidlertid på et annet problem, nemlig mangelen på forberedelse på skolen for denne typen teoretisk tilnærming til språk (dette gjelder i stor grad også språk som fransk, tysk og spansk som også undervises i skolen). Konkret ser det ut å være en mangel på grunnleggende grammatisk kunnskap hos elever på videregående skolenivå, i form av bevissthet om grunnleggende begreper som ordklasse (substantiv vs. verb, eller subjekt vs. objekt). Panelet bemerker at ved andre universiteter er strykprosenten for det første kurset i grammatikk i engelsk ikke så ulikt fra det som rapporteres av ILOS for deres engelske grader. Dette betyr at problemet ikke ligger hos ILOS eller UiO, men kommer

av generell mangel på grammatisk bakgrunn hos studentene som utdannes innenfor det norske skolesystemet. Hvis grunnleggende metakunnskaper om grammatikk ikke undervises på skolenivå, blir det universitetets ansvar å fylle dette gapet og gjøre overgangen til høyere læring innen dette fagfeltet mulig. Det vil også være en fordel at beskrivelsen av studiet er litt mer utfyllende slik at den møter studentenes forventninger på en bedre måte. Dette gjelder også studiene i fransk, tysk og spansk. Panelet støtter det pågående arbeidet med å bidra til å redusere strykprosenten i disse emnene gjennom økt bruk av seminarer og i klasseforberedelser, og økt bruk av digitale ressurser til praksis. Se også panelets forslag med hensyn til det nye EUS1000-emnet.

Når det gjelder fordypningsemner generelt, mener panelet at **engelskkursene i 15xx bør være mer i tråd med fremmedspråklige grader og inkludere samfunnsfag og dagens temaer og problemstillinger i tillegg til bare historie**. Dette vil tydeliggjøre gradens relevans for aktuelle problemstillinger i samfunnet og gjøre den mer parallell med de andre språkgradene. Engelsk er spesielt ved at norske studenter kommer inn på universitetet med høye språkkunnskaper i dette språket, har mer grunnleggende kulturell kunnskap, og kanskje er mer motivert til å utforske avanserte spesialiseringsmuligheter. Panelet synes det er bra at instituttet åpner for flere valgmuligheter for de engelske gradene, gitt det høyere mestringsnivået norske studenter har i engelsk sammenlignet med andre fremmedspråk.

Panelet er usikre på hva nettopp det nye kurset EUS1000 (felles for tysk, fransk, spansk og italiensk?) vil inneholde. Det slår panelet at dette kurset (som kommer tidlig i progresjonen) vil gi en god mulighet til å introdusere studentene for grammatiske begreper på et beskrivende og utilitaristisk nivå for å forberede dem for språkanalyse og sammenligning i påfølgende kurs. Hvis generelle komparative grammatiske begreper vil være en del av EUS1000 som en måte å bygge bro over gapet fra videregående til universitetet, lurer panelet på om ikke engelsk faktisk bør inkluderes i målgruppen for denne typen kurs.

I tillegg mener panelet at instituttet bør vurdere å inkludere, i et eller flere kurs, eksplisitt opplæring i bruk av oversettelsesapper basert på store språkmodeller, og opplæring i å

forstå problemene som oppstår ved bruk av slike modeller (se seksjon 2.2 om LLMS og KI). Panelet foreslår at denne typen fagstoff til og med kan være en del av EUS1000 og vil være enda større grunn til å inkludere engelskspråklige studenter som en del av målgruppen. Et komparativt felleskurs er det ideelle forumet for å bruke og diskutere oversettelsesverktøy, og et kurs som dette tidlig i studieløpet vil sannsynligvis øke bevisstheten rundt det skiftende vitenskapelige landskapet og nytten av språkbakgrunnskunnskap for personer som bruker disse nye verktøyene i praksis.

2. Arbeidslivsrelevans

2.1 NOKUT-rapporten og gjennomførbarheten til Praksisemner.

I denne delen tar vi opp problemstillingen rundt relevans og innvirkning på samfunn og arbeidsliv (arbeidslivsrelevans) og hvordan dette aspektet av studietilbudene kan styrkes og synliggjøres for både studenter og arbeidsgivere.

Evalueringspanelet mener det er avgjørende med en bred tilnærming for å styrke arbeidslivsrelevansen. Det er viktig at studentene gjennom studieløpet kommer i kontakt med arbeidslivet for å få innsikt i hvordan det er å jobbe i en virksomhet, hva slags kompetanse som er relevant, og hvilke ferdigheter arbeidslivet ser etter. Gjennom ulike former for kontakt med arbeidslivet underveis i studiet kan studentene bli mer bevisst på hvordan egen kompetanse kan være relevant. Arbeidsgivere kan også bli mer klar over hva studenter med (for dem) utradisjonell bakgrunn kan bidra med. Det er en rekke tiltak som kan bidra til å styrke arbeidslivsrelevansen, hvor velfungerende praksisemner er ett av dem.

NOKUT-rapporten "Evaluering av arbeidslivsrelevans i disiplinutdanninger" ble publisert i 2020. Evalueringspanelet mener flere av anbefalingene i denne rapporten er relevante for å styrke arbeidslivsrelevansen, se tabell 1:

Studenters kunnskap om egen læring og kompetanse

For at studenter skal opparbeide seg kunnskap om og trening i å bruke arbeidslivsrelevante kompetanser i studiet bør:

- Læresteder tilrettelegge for en diskusjon om generiske og fagspesifikke ferdigheter som brukes i arbeidslivet, samt hvilke typer arbeidsoppgaver studenter kan løse gjennom aktiviteter som alumnusnettverk, karrieredager, praksis, ekskursjoner og gjesteforelesninger hvor studentene får erfare, bruke og diskutere kunnskapen sin ut ifra ulike perspektiver.
- Studieprogrammer legge til rette for at studentene reflekterer over arbeidslivsrelevans i forbindelse med bruk av virkelighetsnære problemstillinger og aktiviserende undervisnings- og vurderingsformer.
- Studieprogrammer i større grad legge arbeidslivsrettede tiltak tidlig i studieløpet slik at de kan legge opp til en progresjon i tiltakene, og at studentene kan bruke denne kunnskapen til å gjøre informerte valg av studieløp. For bachelorprogrammer er det særlig viktig at tiltakene også gjør studentene bedre forberedt på at gå ut i jobb med en bachelorgrad.
- Studieprogrammer i større grad benytte seg av de ressursene som er tilgjengelig på campus, og gå i dialog med sentrale karrieretjenester om å utvikle gode veiledningstiltak som bidrar til å styrke studentens kunnskap om egen kompetanse og bruk av faget gjennom hele studieløpet.

Utvikling av kunnskap om arbeidslivsrelevans

For at studieprogrammer skal kunne utvikle og identifisere gode og faglig tilpassede arbeidslivsrettede tiltak bør:

- Lærestedene, i samarbeid med studieprogrammene, samle inn et bredt spekter av informasjon om hvor kandidater jobber, hvordan deres fagspesifikke og generiske kunnskap brukes i arbeidslivet og hvilke kompetanser arbeidsgiverne etterspør.

- Lærestedene, i samarbeid med studieprogrammene, utvikle kunnskap om hvordan faglighet og arbeidslivsrelevans, sett i sammenheng, kan legge til rette for bedre faglig læring.

Undervisning for å fremme arbeidslivsrelevans i utdanningene

For å trene opp ferdigheter for arbeidslivsrelevans og sikre sammenheng mellom fagspesifikke og generiske ferdigheter bør:

- Studieprogrammer vurdere økt bruk av studentaktive og virkelighetsnære undervisnings- og vurderingsformer (for eksempel gjennom samarbeid med et SFU).
- Studieprogrammer vurdere å innføre undervisningsopplegg i samarbeid med aktører fra arbeidslivet, som er godt faglig integrert og har et tydelig læringsutbytte for studentene.
- Studieprogrammer vurdere å innføre emner tidlig i studieløpet som legger til rette for økt sammenheng mellom faglig innhold og arbeidslivsrelevante problemstillinger (for eksempel gjennom strategisk bruk av ferdigheter for umiddelbar arbeidslivsrelevans som programmering i matematisk-naturvitenskapelige disiplinutdanninger).

Kvalitetssikring

For å innarbeide systematisk innsamling av kunnskap og legge til rette for en anvendelse av denne kunnskapen i kvalitetsarbeidet på studieprogramnivå bør:

- Studieprogrammer jobbe systematisk med å innhente og analysere kunnskap om hvordan arbeidet for å fremme arbeidslivsrelevans fungerer, og bruke denne kunnskapen til å justere og videreutvikle arbeidet.
- Studieprogrammer, som del av kvalitetsarbeidet, innhente synspunkter og kunnskap fra relevante kilder, slik som studenter og eksterne aktører.
- Studieprogrammer avklare hvilke behov de eventuelt har for å supplere lærestedets kvalitetssikringssystem for å kvalitetssikre arbeidet med arbeidslivsrelevans.

Mål og strategi for arbeidslivsrelevans

For å sikre god samhandling mellom aktører i og utenfor studieprogrammer når det gjelder arbeidet med å fremme arbeidslivsrelevans bør:

- Læresteder, i samarbeid med studieprogrammer, formulere mål og strategier som bidrar til en kvalitetsheving av studieprogrammene gjennom arbeidslivsrelevans.
- Studieprogrammer kommunisere målene og strategiene til studenter (og andre aktører) slik at de kan ha innsikt i hvilket læringsutbytte studentene kan forvente seg etter endt studieløp og arbeidslivsrelevansen av dette.
- Studieprogrammer og sentrale aktører legge opp ressurseffektive strategier som sikrer en tydelighet, kontinuitet og kvalitetssikring i arbeidet med å fremme arbeidslivsrelevans.
- Spesielt bachelorprogrammer utforme mål og strategier for å fremme arbeidslivsrelevansen på bachelornivå, fordi det ikke er alle bachelorkandidater som fortsetter på et masterprogram. Det er viktig at studentene møter arbeidslivsrettede tiltak tidlig i studieløpet.

Tabell 1: Anbefalinger for å styrke arbeidslivsrelevansen. Fra: NOKUT-rapport: Evaluering av arbeidslivsrelevans i disiplinutdanninger. Del av prosjektet Operasjon praksis 2018–2020. September 2020.

NOKUT-rapporten anbefaler at høyere institusjoner synliggjør og presiserer arbeidslivsrelevans allerede tidlig i gradsutviklingen og mange av forslagene gjelder innhenting og synliggjøring av informasjon.

Vi registrerer at bruken av gjesteforelesninger fra alumner som jobber i ikke-akademisk arbeid allerede er implementert på engelsk, og generelt tror vi dette er et initiativ som med fordel kan gjennomføres for alle språkgradene, og som gir studentene en følelse av bredden og heterogeniteten i jobbene de kan søke på med den opplæringen de har. Panelet mener studentenes egen bevissthet om hvilke ferdigheter som etterspørres og hvilke ferdigheter de faktisk trenes opp til å utvikle, forbedrer motivasjonen og hjelper

studentene til å markedsføre seg bevisst overfor arbeidsgivere. Dette er spesielt viktig hvis arbeidsgivere har begrenset kjennskap til de ferdighetene graden har gitt, inkludert for eksempel de analytiske og metaspråklige ferdighetene som er så viktig for effektiv kommunisering.

Det kan være behov for å synliggjøre også for arbeidsgivere karakteren av språkgrader og i hvilken grad språklig opplæring faktisk bygger etterspurte ferdigheter. Og enda viktigere er det at studentene selv ikke er bevisste nok på disse ferdighetene på høyere nivå, og hvordan de kan være relevante i arbeidslivet. Litt bedre meta-forståelse og opplæring på dette området er sannsynligvis en fordel. Dersom denne typen selvreflekterende innhold ikke så lett passer inn i de faglige kursene som tilbys innenfor fordypningsemnene, kan det være en ide å lage en seminarserie med gjesteforelesninger fra arbeidslivet, noe som også kan være grunnlag for sosialisering og samhandling innenfor fagmiljøet.

Selv om NOKUT-forslagene i utgangspunktet er enkle å slutte seg til, er spørsmålet om nøyaktig hvordan de kan implementeres i praksis i forbindelse med språkgrader noe som må drøftes nøye i fagmiljøene. Spesielt kan integrering av arbeidslivsferdigheter i form av praksisplasser eller hele praktiske kurs, som etterligner mulige arbeidssituasjoner, være krevende å planlegge og implementere når det gjelder språkgrader (i) som ikke automatisk er knyttet til bestemte stillingsbetegnelser, og (ii) der man allerede møter konkurranse om praksisplasser med studenter som kombinerer språkkunnskaper med et annet fag som er etterspurt i arbeidslivet. Panelets egen erfaring er at praksisplasser kan være krevende å etablere og opprettholde på dette feltet fordi språkkunnskaper paradoksalt nok er både allestedsnærværende og undervurdert, og oppfattes dermed ikke knyttet til en bestemt gradskompetanse. Man bør derfor i tillegg vurdere andre tiltak for å styre arbeidslivsrelevansen, for eksempel bruk av “case studies” fra det virkelige liv som inspirasjon for oppgavene studentene skal levere inn som en del av selvstudiet: *“Studieprogrammer (bør) vurdere å innføre undervisningsopplegg i samarbeid med aktører fra arbeidslivet, som er godt faglig integrert og har et tydelig læringsutbytte for studentene.”* (NOKUT-rapporten).

Med andre ord i samarbeid med alumni i forskjellige yrker kan man integrere arbeidslivet i form av “virkelighetsnære” oppgaver, som gir inspirasjon og yrkesrettet relevans til de oppgavene som studentene må fullføre for sine forskjellige språkkurs.¹ Integrering av arbeidsrelevans gjennom oppgavene er en god måte å opprettholde dette fokuset kontinuerlig, og parallelt med formidling av kunnskap i henhold til emneoppbygningen. Litt kreativitet (og diskusjon med fagmiljø) vil kreves når man først utarbeider disse mer realistiske oppgavene, men når de først er på plass, kan de gi gode muligheter for å jobbe med praktiske ferdigheter, og også tenke på de generelle spørsmålene som inngår i disse mer realistiske oppgavene. Dette er også en praktisk løsning som ikke vil kreve store administrative ressurser.

Begrepet “dobbeltkompetanse” trekkes ofte fram i diskusjoner om arbeidslivsrelevansen i språkfagene. Studentene vil stå sterkere på arbeidsmarkedet hvis de kombinerer språkkompetanse med annen etterspurt kompetanse. Panelet vil også oppfordre fagmiljøene til å vurdere dette perspektivet nøye i den videre utviklingen av studieprogrammene.

Vi mener også at studieprogrammer bør arbeide med mer utfyllende beskrivelser av karrieremuligheter, med eksempler knyttet til valg av emnesammensetning og kombinasjon med andre studieprogram. Dette vil bidra til at studentene får hjelp og bedre forståelse for hvordan de kan sette sammen studiene sine for å treffe et arbeidsliv som passer dem.

2.2 LLM-revolusjonen og dens potensielle innvirkning på språkgrader og opplæring.

Når det kommer til relevans i det virkelige livet, står språkvitenskapene overfor en enorm potensiell mulighet med fremveksten av kunstig intelligens basert på store språkmodeller. Det finnes imidlertid også trusler, og mulighetene vil avhenge av at universiteter tar kontroll over rommet og posisjonerer språkeksperter som kuratorer og overvåkere av de nye fremvoksende språkapplikasjonene.

Vi står på randen av en revolusjon innen maskinspråk som kommer til å påvirke oversettelsesapplikasjoner, språklæringsapplikasjoner, og et stort antall talegjenkjennings- og produksjonsenheter på forskjellige språk i mange år fremover. Det er viktig at universitetsutdanningene holder tritt med disse nye teknologiene på en aktiv i stedet for en rent reaktiv måte. Språkgrader bør nå se sitt ansvar (delvis) i å trene studentene til å bruke disse nye verktøyene på en mer effektiv måte enn andre gjør. Dessuten bør universiteter bevisst begynne å vurdere hvilken merverdi universiteter kan bidra med gjennom opplæring av studenter som tar dem utover ytelsen til maskiner.

Kommer lærere i fremtiden til å bli erstattet av språkopplæringsapper som kan gi detaljerte tilbakemeldinger fra `co-pilot-apper med ubegrenset gjentakelse, eksponering og korrigerings?

Vil disse appene noen gang komme til et stadium hvor de kan trene elevene opp til ønsket nivå av muntlig og spontane samtaleferdigheter? Eller er dette det siste området der læring ansikt til ansikt og utveksling kan beholde relevansen?

I en tid da det kan bli mulig å bruke et headset som automatisk oversetter ethvert europeisk språk som man blir utsatt for i praksis, hvilken rolle vil menneskelige talere og innehavere av språkgrader være i denne nye tiden?

På mellomlang sikt synes det klart at det fortsatt vil være behov for menneskelige brukere av disse appene, og at mennesker som er trent i språket vil bli pålagt å bruke disse appene effektivt, oppdage og korrigere de vanligste typene feil osv. På lengre sikt, hvor applikasjonene i seg selv blir mindre feilutsatte, kommer verdien av språkgrader ikke til å forsvinne, siden sofistikert bruk vil kreve integrering av språkkompetanse med kunnskap om samfunn og kultur samt høyere metaforståelse på språkvitenskapsnivå. Denne typen mer teoretisk kunnskap vil underbygge fremtidig vellykket manipulering av det uunngåelige applikasjonslandskapet, å kuratere oppgaver, forutse og korrigere for kulturelle og språklige forskjeller, idiomatikk etc.

Panelet anbefaler at instituttet allerede nå begynner å jobbe med å utvikle et kurs som trener studentene i bruk av og feilsøking for ulike KI-verktøy i oversettelse og

språkgenerering for å konstruere dokumenter for bedrifter eller offentlig administrasjon. Et slikt kurs kan også bidra til følelsen av relevans og betydning av studentenes språkkunnskaper. Å forstå hvor disse verktøyene fungerer og når de viser seg å være utilstrekkelige, vil til slutt alltid avhenge av vurderingene til de faktiske menneskelige språkeksperter i stedet for maskinene. Her er det en reell mulighet til å bruke fremveksten av store språkmodeller og den økte statusen og synligheten det har gitt språkvitenskap, til å øke profilen og interessen for språkferdigheter i samfunnet som helhet (og hos arbeidsgivere spesielt). Språkgrader er potensielt i en posisjon til å utnytte spenningen som genereres av denne revolusjonen, forutsatt at vi kan utvikle kurs og opplæring for å bidra til å sette studentene våre i forkant av den nye teknologien og hvordan den kan brukes trygt og effektivt.

Panelet mener videre at det er viktig at instituttet fortsetter å arbeide for å etablere levedyktigheten til utvekslingsdelen av programmene, siden ansikt til ansikt-læring og muntlige ferdigheter sannsynligvis vil bli sjeldnere i forbindelse med språklæring i framtiden.

3. Gjennomføring

Gjennomføringstall for studenter som begynner på en BA i Europeisk språk eller tar en av årsenhetene er relativt (og i noen tilfeller alarmerende) lave. Panelet ønsker å skille mellom de faktorer som påvirker språkgrader generelt og som reflektere samfunnsmessige faktorer som ikke nødvendigvis er under kontroll av instituttet, og problemer som kan kontrolleres og håndteres internt.

De interne problemene med spansk det første året har allerede blitt diskutert, og en rekke andre initiativ er under arbeid, utformet for å løse problemet med fullføringsgrad. Panelet støtter disse initiativene som beskrevet i instituttets egen rapport og er optimistiske til at det gjøres forbedringer på alle fronter. Det vil ta til neste evalueringsrunde før effektene av disse initiativene merkes, men så langt virker disse lovende, sett fra panelets side.

3.1 Arbeidslivsrelevans, motivasjon og gjennomføring

Spørsmålet om arbeidslivsrelevans som omtalt i forrige seksjon er spesielt relevant her også. Det er panelets oppfatning at økt synlighet og status for språkspørsmål vil føre til bedre gjennomføringsprosent. Dette betyr at arbeidet som skal gjøres med å tydeliggjøre relevansen og verdien av ferdigheter tilegnet under en språkutdanning for studenten, vil gi direkte uttelling når det gjelder gjennomføring og motivasjon.

Studentene vil kunne markedsføre seg bedre, og det vil også bli tydeligere for arbeidsgivere hva verdien av denne typen opplæring vil være for dem. Dette vil være spesielt åpenbart dersom et praktisk kurs i bruk av kunstig intelligens-verktøy til språkoppgaver kan integreres i de ulike programmene. Arbeidslivsrelevans er et område der instituttet kan styre narrativet for å forstyrre den sosiale dynamikken som kan føre til at språkkunnskaper ønskes, men ikke prioriteres. Panelet ser noen klare muligheter her, og mener at ekstra innsats på dette området vil føre til uttelling når det gjelder gjennomføringsprosent. Det er med andre ord sannsynlig at en økt oppfatning av arbeidslivsrelevans, samt erfaring med praktiske språkrelaterte ferdigheter innen kunstig intelligens, vil føre til at flere og flere studenter fullfører graden.

Videre tror panelet at det ville være en fordel å arbeide med en mer detaljert beskrivelse av studieprogrammene, der det tydeligere kommer frem et skille mellom å studere et språk på praktisk og teoretisk nivå. Panelet tror at mange studenter ikke helt vet hva de går til når de melder seg opp i språkstudier og en tydeligere beskrivelse vil kunne gi en bedre forventningsavklaring for nye studenter og dermed også føre til en bedre gjennomføring

3.2 Gapet mellom videregående og universitet

Panelet merker seg den høye strykprosenten i formelle grammatikkurs og det høye frafallet det første året, og mistenker, som tidligere nevnt, at problemet oppstår delvis fra gapet som studentene opplever mellom kunnskapen og ferdighetene som kreves av dem på videregående og det de forventes å oppnå på universitetsnivå. Panelet mener at dette er en viktig sak å ta opp separat og offensivt siden det bidrar til stryk og

frafallsrater på tvers av spekteret av de ulike gradene, inkludert engelsk. En del av dette gapet gjelder faktiske språkferdigheter, mens et annet aspekt av det er mer teori-/grammatikkrelatert. Det førstnevnte problemet kan løses ved bruk av nettbaserte hjelpemidler til læring. Panelet foreslår spesielt at ILOS vurderer å iverksette tiltak som å ha et **digitalt forkurs** for skolespråkfagene som vi tror studentene er godt tjent med og som vil lette overgangen fra videregående til høyere utdanning. Det siste problemet krever trolig en mer intern løsning, muligens gjennom det nylig foreslåtte EUS1000-emnet, som kan brukes til å introdusere studentene for de mest relevante beskrivende grammatiske begrepene de vil trenge for språkanalyse og sammenligning.

Sammendrag og anbefalinger

Generelt mener panelet at læringsutbyttet i BA-en i europeiske språk (og de relaterte årsenhetene) er i tråd med de nasjonale retningslinjene, og at graden er prinsipielt godt lagt opp for å oppnå disse. Panelet anbefaler at alle programmene videreføres, og at de revisjoner og reformer som foreslås av ILOS for å øke gjennomføringsgraden følges opp og får feste seg. I tillegg foreslår panelet:

- Økt integrasjon av relevante oppgaver fra den virkelige verden allerede i løpet av det første året av graden, samt en mer eksplisitt diskusjon om forholdet mellom kursinnhold og dets relevans for yrkesliv og samfunnsspørsmål.
- Bruk av felles EUS1000-emne for å hjelpe studentene til å bygge bro mellom kunnskap fra videregående nivå til universitetsnivå, spesielt innen grammatisk kunnskap.
- Et digitalt forkurs for skolespråkfagene i de tilfeller der det er nødvendig å tette kunnskapsgapet mellom videregående og universitetsnivå.
- Utvikling av kursmoduler som skal spesialisere seg i bruk og evaluering av de nye språkopplærings-, produksjons- og oversettelsesverktøyene som er gjort tilgjengelig gjennom revolusjonen innen store språkmodeller.

Instituttets egenevaluering

Periodisk programevaluering EURAM 2023

- Europeiske språk, bachelor
- Europeiske språk, årsenheter

Høsten 2023

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	1
1. Innledning	2
Programstruktur og enheter – kort innføring:.....	4
2. Vurdering av læringsutbytter beskrevet i studieretningsbeskrivelsene for språkfagene.....	5
Kriterium A: om god internasjonal standard holdes.....	5
Kriterium B: om emnetilbudet (faglig innhold, arbeids- og undervisningsformer og vurderingsordninger) gir muligheten til å oppnå læringsutbyttene.....	6
Generelt	6
Særlig vurdering av spansk	7
Særlig om innretning og balanse i litteratur- og områdeemner i førsteåret.....	8
Til panelet	10
Kriterium C: om kravene i Kvalifikasjonsrammeverket innfris.....	10
3. Hva er det fokusert spesielt på i denne perioden med hensyn til å utvikle studiekvaliteten?.....	12
Studentevalueringer	12
Oppbygning og sammensetning av emnegrupper.....	13
Studieløp for kullene til og med 2023.....	14
Studieløp for kullene fra og med 2024	14
Russisk.....	14
Til panelet	16
Engelsk	16
4. Er det fanget opp indikasjoner på særlig god kvalitet eller på sviktende kvalitet? Hvordan ble dette fulgt opp?	17
Nedleggelse av studieretninger på programmet.....	17
Rekruttering og gjennomføring	18
Emnegrupper og emner med indikasjoner på sviktende kvalitet.....	19
Spansk	19
Indikasjoner på spesielt god kvalitet	20
5. Forslag til tiltak som bør gjennomføres for å forbedre studieprogrammet	20
Emnereform i fransk, italiensk, tysk og spansk 2023.....	20
Redegjørelse for endringer på engelsk.....	21
Praksismuligheter	22
Strategiske tiltak	23
Navnediskusjonen.....	23
6. Sammenfattende begrunnelse for programmets videreføring, endring eller nedleggelse.....	24

1. Innledning

Bachelorprogrammet i europeiske språk og tilhørende årsenheter ble sist evaluert i 2015.

Programmet ble anbefalt videreført i sin helhet, men med forslag til forbedringer, som har blitt implementert. Sammen med historie, er bachelorprogrammet i europeiske språk det største ved Det humanistiske fakultet (HF) ved UiO. En grundig gjennomgang av forholdet mellom pensum, læringsutbytte og bidrag til samlet utbytte for alle fagene vil derfor være svært omfattende. Vi har av den grunn valgt å fokusere på endringene i programporteføljen siden siste evaluering, og på pågående og planlagte revisjoner av programmet i vår egenevaluering.

Egenevalueringen er i stor grad en vurdering av hvorvidt beskrivelsen av - og muligheten for oppnåelse av læringsutbytter for bachelorprogrammet i europeiske språk er i tråd med Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). UiO har utarbeidet en veiledning for bruk av kvalifikasjonsrammeverket (vedlagt). Det er læringsutbyttene på emnegruppe- og emnenivå som bidrar til det samlede læringsutbyttet og som skal føre frem til kompetansen studenten skal kunne oppnå gjennom programmet.

“Et kvalifikasjonsrammeverk er en samlet, systematisk og nivådelt beskrivelse av formelle kvalifikasjoner som kan oppnås innenfor et utdanningssystem.

Rammeverket er en systematisk beskrivelse av nivå og oppnådd kompetanse for nivåene i det norske utdanningssystemet. Nasjonale kvalifikasjonsrammeverk er basert på nasjonens utdanningssystem, viser nivå og progresjon og sammenheng til arbeidsliv og samfunnsliv.”

Ref. s.7 Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring

Panelets primære oppdrag er å vurdere kvaliteten og innretningen av hvert samlet læringsutbytte på studieretninger og årsenheter. Panelet skal herunder vurdere om emnene som inngår i studiet og måten de ligger på i studieløpet er egnet til å oppnå læringsutbyttet. Underveis i egenevalueringen er det formulert spesifikke spørsmål til panelet. Dette er gjort fordi vi ønsker tilbakemelding på programmets nåværende innhold og struktur, men vi vil også gjerne ha panelets meninger om pågående og planlagte revisjoner. Panelet står også fritt til å stille spørsmål ved forhold vi selv ikke nevner.

I tillegg til kapitlene nedenfor, ønsker vi fremfor alt å gi panelet noen overordnede spørsmål med på veien som er viktige for nettopp bachelorprogrammet Europeiske språk og de språkfagene/studieretningen som inngår i programmet. Dette er spørsmål vi selv diskuterer, som endrer seg med både fag- og samfunnsutviklingen, og som vi tror det er lurt om panelet har in mente under evalueringen av våre nettsider og egenevalueringen i det følgende. Vi lurar særlig på hva panelet, ut fra egne perspektiver og forutsetninger, mener om følgende problemstillinger:

- Et godt språkfagstudieløp skal være bygget opp slik at studenten får riktig kunnskap inn på riktig tidspunkt, samtidig som språkferdighetene blir bedre. For å lykkes med dette må den faglige progresjonen være riktig: fagkunnskap og ferdighet må følge hverandre. Hva synes panelet om oppbyggingen av bachelorløpene og årsenhetene i lys av dette?

- Studieretningen på dette programmet¹ består av den tradisjonelle sammensetningen av:
 - språkvitenskap
 - litteratur (-historie og -analyse)
 - områdestudier (språkbaserte opplæring i historie, samfunn, politikk og kultur i områder der språket er dominerende).

Hva mener panelet om denne sammensetningen og dermed studiets samlede faglige profil?

- Språkferdigheten videreutvikles gjennom studiet. Hva mener panelet om språkbaserte studiers relevans? Gir dette språkfagene et særlig relevant læringsutbytte?
- Årsenhetene er en i dag utformet som en slags «kortversjon» av fordypningsgruppene² i bachelorprogrammene. Er dette et relevant og hensiktsmessig studietilbud?
- Vi vet at arbeidsgivere har stort behov søkere med språkferdigheter, men at de samtidig prioriterer annen fagkompetanse dersom de ikke kan få begge deler. Burde språkfag kanskje inngå i andre kombinasjoner enn de dagens program tilbyr? Språkfag er ferdighetspreget og “håndfaste”. Burde de ha klarere og mer karriererettete kombinasjoner? I så fall hvilke?
- Vi vet at arbeidsgivere verdsetter disse kompetansene høyst: kontekstualisering, tilpasningsdyktighet og selvstendighet³, dernest: problemløsning, analytiske ferdigheter, kreativitet, kommunikasjonsferdigheter og utholdenhet. I hvilken grad har programmet evne til å møte arbeidsgiveres krav og ønsker?
- Jobb ved siden av studier gjør det lettere å få (relevant) jobb etter endt studium⁴. Hvordan legger vi best til rette for praksismuligheter med gode arbeidsgivere? Hva vil være gode samarbeidspartnere for oss og våre studenter?
- Utenlandsopphold er viktig for språkferdighet, kulturforståelse og modning, men arbeidsgiverundersøkelser viser at dette ikke står høyt oppe på arbeidsgiveres liste. Hva kan vi gjøre for å vise at dette er viktig for å bli faglig god nok?

Av vår egevaluering fremgår det at vi har gjort betydelige endringer i studieporteføljen, og at vi har mange pågående og planlagte revisjoner og endringstiltak. Pågående prosesser er beskrevet på ulike steder i teksten, planlagte tiltak kommer i kapittel 5. I vurderingen foreslår vi at panelet legger særlig vekt på følgende faktorer:

- Samfunns- og arbeidslivsrelevans, (både selve innholdet i studiet og operasjonaliseringen av dette innholdet, som i praksismuligheter etc.)
- Rekrutteringspotensial
- Gjennomførbarhet

I tillegg til egevalueringen skal panelet vurdere programmet på grunnlag av tilsendt materiale:

- Mal for panelrapporten
- program- og studieretningsbeskrivelser fra nett

¹ Se programstrukturen: [Europeiske språk \(bachelor\) – Universitetet i Oslo \(uio.no\)](https://www.uio.no/studier/programmer/europeiske-sprak-bachelor) og de tilhørende årsenhetene: [Studieprogrammer ved instituttet - Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk \(uio.no\)](https://www.uio.no/studier/programmer/europeiske-sprak-bachelor)

² En faglig fordypning på et bachelorprogram er det studenten søker seg inn på i Samordna opptak (tysk, fransk, engelsk, etc.) og som utgjør den største emnegruppen i utdannelsen (80 studiepoeng av totalt 180 i en bachelorgrad). Vi kaller dette en fordypning eller en 80-gruppe (i russisk er fordypningen på 100 studiepoeng). Ved ILOS er emner på bachelor-nivå på 10 eller 20 studiepoeng.

³ Kilde: rapport fra spørreundersøkelse blant arbeidsgivere i Erasmus+ prosjektet GROWTH4SME, 2021(pdf) [request.pdf \(growth4sme.eu\)](https://growth4sme.eu/request.pdf)

⁴ Se: [resultater fra arbeidsgiverundersøkelser og arbeidsmarkedsrapporter \(hf.uio.no\)](https://www.uio.no/studier/programmer/europeiske-sprak-bachelor)

- et utvalg emnebeskrivelser fra nett
- et utvalg relevante emneevalueringer
- Studiekvalitetsrapporten 2023 (ILOS)

Relevante lenker:

- [Fremmedspråksrapporten: Fremmedspråk i krise. En utredning om europeiske fremmedspråk i høyere utdanning \(UiO\)](#)
- [Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring \(NOKUT\)](#)
- [Veiledning for UiOs bruk av nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk \(UiO\)](#)
- [Det felles europeiske rammeverket for språk \(UDIR\)](#)
- [Studietilsynsforskriften \(Kunnskapsdept.\)](#)
- [Studiebarometeret: Europeiske språk - bachelor \(NOKUT\)](#)

Programstruktur og enheter – kort innføring:

Tre års studium – 180 studiepoeng innenfor språkstudier ved ILOS fører frem til bachelorgrad i Europeiske språk. Instituttet tilbyr også ettårige studieprogram, såkalte årsheter. Disse kan ofte inngå som en del av en bachelorgrad, eller den kan være avsluttende i seg selv, for eksempel som et års etterutdanning.

“I bachelor-programmet Europeiske språk studerer du ett eller flere språk, i teori og praksis, grammatikk og språkbruk. Grammatikken gjør at du forstår hvordan språket er bygd opp. Kunnskap om språket gir deg innsikt i hvordan språket blir brukt muntlig og skriftlig i det samfunnet det eksisterer i, for eksempel i litteratur, samfunnsdebatt, dagligtale eller media.

Når du lærer om historie, politikk og kulturuttrykk der språket snakkes, forstår du forskjeller og ulikheter mellom språk og hvordan språk og tenkesett påvirker hverandre. Slik blir du en aktiv bruker av fremmedspråket.”

Fra [Oppbygging og gjennomføring – Europeiske språk \(bachelor\) – Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

Studiene skal gi språk-, litteratur- og områdekompentanse som setter studenten i stand til å forstå, orientere seg og anvende kompetansen i en sosial og samfunnsmessig kontekst.

Oppbygningen av de ulike studieretningene på bachelorprogrammet Europeiske språk har noen variasjoner på emnenivå, men strukturen er lik og i henhold til UiOs forskrift⁵: De består av fordypning på 80 studiepoeng (russisk har en fordypning på 100 studiepoeng⁶), en støttegruppe i språk-, kultur- eller samfunnsfag på 40 studiepoeng (40-gruppe), frie emner (inntil 40 studiepoeng, i russisk 20) og exphil og exfac (10+10 studiepoeng). Valg av fordypningsgruppe avgjør hvilket masterprogram studenten kvalifiserer til.

Bachelor-programmet Europeiske språk har i dag opptak til disse studieretningene:

⁵ Se §2.4 (3) [Forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

⁶ Russisk er klassifisert som et mellomvanskelig språk.

- Engelsk
- Fransk
- Italiensk
- Russisk
- Spansk
- Tysk

ILOS har opptak til følgende årsenhetsstudier⁷:

- Engelsk
 - Fransk
 - Italiensk
 - Spansk
 - Tysk
 - Øst-Europa-studier
- Engelsk er i Norge ikke kategorisert som fremmedspråksfag, men som et språkfag. Det forutsetter gode forkunnskaper i engelsk fra norsk videregående skole og for øvrig generell studiekompetanse (GSK) og dermed også videregående utdanning i norsk. Hele studiet er språkbasert.
 - Fransk, spansk og tysk krever et innstegsnivå på CEFR nivå B1.
 - Italiensk og russisk gir begynneropplæring og krever ikke forkunnskaper i faget.
 - Programmet tilbyr også tre 40-grupper som ikke har egen fordypning på bachelorprogrammet:
 - Nederlandsk
 - Portugisisk
 - Øst-Europa-studier

2. Vurdering av læringsutbytter beskrevet i studieretningsbeskrivelsene for språkfagene

I denne delen foretar vi en vurdering av våre egne læringsutbyttebeskrivelser etter følgende kriterier:

- A. Om god internasjonal standard holdes
- B. I hvilken grad emnetilbudet gir mulighet til å oppnå læringsutbyttet
- C. Om kravene i kvalifikasjonsrammeverket innfris

Kriterium A: om god internasjonal standard holdes

Læringsutbyttebeskrivelsene for språkfagene er alle formulert i henhold til HF's mal, som er i tråd med NOKUTs mal for kvalifikasjonsrammeverket. Nasjonalt Kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) er utarbeidet for norske utdanninger og er koblet sammen med rammeverk for et flertall av de andre europeiske landene i et metarammeverk, European Qualifications Framework (EQF). Formelt sett holder programmets læringsutbyttebeskrivelser internasjonal standard.

⁷ Russisk årsenhet hadde sist opptak i 2019. Studiet er ikke nedlagt, men vi har heller ingen konkrete planer om å gjenåpne. Se redegjørelse i kap. 2.

Instituttet har lagt vekt på å beskrive detaljerte læringsutbytter innen språkferdighet, språkvitenskapelig kunnskap, litteratur- og tekstkompetanse, og kunnskap om områder som er relevant for målspråket, med vekt på områder i Nord- og Sør-Amerika og Europa.

I arbeidet med læringsutbyttene fant vi det noe utfordrende å få malen til å passe til fag som ikke kun måles etter kunnskap, men hvor kunnskap og kompetanse også skal brukes på målspråket (ferdighetselementet). Ferdighetene skal på mangfoldig vis innlæres og forbedres i løpet av studiet. Vi forstår at kvalifikasjonsrammeverket og malene utarbeidet på grunnlag av rammeverket skal sikre riktige kvalitative og kvantitative definisjoner for et utall utdanninger, og ikke kan passe like godt på alt, men vi synes nok det var vanskelig å formulere språkfagenes særegne konsept på en tilfredsstillende måte innenfor denne rammen. Med visse tilpasninger mener vi likevel at beskrivelsene er dekkende for det komplette læringsutbyttet.

Dette læringsutbyttet skal dessuten holde "god internasjonal standard". Hva god internasjonal, og dermed også interinstitusjonell standard i Norge skal være, kan være vanskelig å sammenligne på gradsnivå, siden omfanget av selve fordypningsfaget er ulikt fra sted til sted. Dette betyr at studenter ved ulike institusjoner tar et ulikt antall studiepoeng i andre fag enn fordypningen. Ved HF, UiO, er bortimot halvparten av studiepoengene, hvis vi ser bort fra exphil og exfac, valgfrie, og dermed ikke kjent for oss. Derfor er de valgfrie studiepoengene i graden kun nevnt i standardiserte formuleringer i læringsutbyttebeskrivelsen, som dertil stort sett er lagt inn i malen som danner grunnlag for læringsutbyttebeskrivelsene.

Læringsutbyttebeskrivelsene følger Kvalifikasjonsrammeverkets detaljerte formuleringer om nivå, kunnskap, ferdighet, generell kompetanse samt angivelser av dybde og bredde etc. Vår vurdering behandler derfor i hvilken grad emnene til sammen er egnet til å oppnå det samlede læringsutbyttet. Det som særpreger læringsutbyttebeskrivelsene i språkfagene er oppdelingen i språk, litteratur og områdestudier, som alle er språkbaserte, og som alle bidrar til å oppnå en helhetlig kompetanse i fagene.

Vi er særlig opptatt av at læringsutbyttet har god balanse mellom teoretiske og praktiske kunnskaper og ferdigheter, og at emnene sikrer at kandidaten er operativ på et definert nivå i språket og har en teoretisk basis som setter vedkommende i stand til å videreutvikle og fornye sin kompetanse gjennom livet. Dette mener vi er ivarettatt og holder et godt, internasjonalt nivå.

Kriterium B: om emnetilbudet (faglig innhold, arbeids- og undervisningsformer og vurderingsordninger) gir muligheten til å oppnå læringsutbyttene

Emnetilbudet innen fagene som inngår i programmet og årsenhetene er omfattende, og i stedet for en gjennomgang av alle emner og deres læringsutbytter, ber vi om at panelet vurderer et utvalg emner som vi mener er særlig relevante for studienes evne til å oppfylle det samlede læringsutbyttet.

Generelt

Emnene i tysk, fransk og spansk i første semester forutsetter forkunnskaper tilsvarende nivå B1. Dette er nødvendig for å kunne oppnå et ferdighetsnivå tilsvarende C1 ved fullført emnegruppe. Dette oppnår studenten samtidig med læringsutbytter innen kunnskapsdelen i faget. En sentral oppgave for

den pedagogiske utformingen av undervisningen er å sikre at læringsutbyttet kan oppnås for studenter med nokså ulike ferdigheter i språkfaget. Vi mener at et flertall av emnene legger godt til rette for at studenten kan oppnå den ønskede progresjonen, forutsatt at studenten legger inn den forventede arbeidsinnsatsen.

I motsetning til spansk, fransk og tysk forutsetter italiensk ikke forkunnskaper i språket. ILOS tilbyr italiensk fra begynnernivå, men de første 20 studiepoengene, [ITA1000 – Innføring i italiensk](#), har frem til i dag ikke vært del av fordypningen. Dette endrer vi fra 2024⁸, slik at emnet inngår i fordypningen. Grunnen til dette er at det store flertallet studenter som tar fordypningen, begynner med ITA1000. Siden italiensk ikke tilbys bredt i videregående opplæring i Norge, mener vi at vårt samfunnsoppdrag er å gi en utdanning som starter på begynnernivå. Studenter som ønsker flere studiepoeng i faget, kan ta dette, og vil da bruke frie emner (inntil 40 studiepoeng). En annen grunn for å inkludere ITA1000 i fordypningen, er at læringsutbyttebeskrivelsen fremstår som om begynneropplæringen er del av den. Revisjonen vil altså sikre at emnegruppen samsvarer med læringsutbyttets beskrivelse.

Vi mener at emnegruppene i engelsk, tysk, fransk og italiensk, med et omfang på 80 studiepoeng i sin oppbygging, holder god internasjonal standard. Emnegruppene dekker de grunnleggende delene av faget, setter studenten i stand til å dra på et utvekslingsopphold i 2. eller 3. studieår og kvalifiserer studenten til opptak til master, dersom det nødvendige faglige nivået er oppnådd (karakterkravet er et C-snitt eller bedre, dersom det ikke er konkurranse om plassene i opptaket).

I alle språkfag får studentene med seg språkvitenskapelige, litteraturvitenskapelig og områdekomponenter. I dag er emner og progresjon dessuten stort sett identisk for førsteåret av bachelorgraden, årsenheten og for studenter på lektorprogrammet.

Instituttet mener at emnene som inngår i første studieår av bachelor og i årsenhetene (med unntak av spansk, se nedenfor) gir et tydelig og balansert læringsutbytte. I første studieår er det hovedvekt på språk (40 studiepoeng) samt innføring i historie og litteratur. Vi mener progresjonen sikrer at studenten er i stand til å videreutvikle nødvendige språkferdigheter i et riktig tempo, og samtidig tilegne seg de kunnskapene i språk, litteratur og område som emnene i 2. og 3. studieår bygger på.

Særlig vurdering av spansk

Instituttet har i senere tid erfart at fordypningen og årsenheten i spansk har en utforming som gjør det vanskeligere å oppnå det samlede læringsutbyttet.

Årsenheten i spansk har siden 2020 inneholdt 20 studiepoeng som ikke er del av fordypningsgruppen i spansk. Studentene tar følgende emner som ikke er del av bachelor-fordypningen:

- [SPA1000 - Innføring i spanskstudier](#)
- [SPA1503 - Kultur og samfunn i den spansktalende verden](#)

⁸ Se redegjørelse om reform av fordypningene i språkfagene nedenfor.

Dette skulle lette progresjonen og innlæringen av språket. Instituttet kan i dag konkludere med at gjennomføringen ikke har bedret seg med dette grepet. Videre finner vi at læringsutbyttene i språk, slik den er beskrevet for årsenheten:

- [...] bred teoretisk kunnskap om spansk språk, særlig morfologi og syntaks,
- [...] forstå, analysere og oversette komplekse spanskpråklige tekster om både konkrete og abstrakte temaer,

ikke samsvarer godt med læringsutbyttene i emnene:

- [SPA1000 - Innføring i spanskstudier](#)
- [SPA1100 – Praktisk spansk](#) og
- [SPA1101 – Spansk språkkunnskap A](#)

Instituttet mener at læringsutbyttet i disse emnene overlapper for mye, og at viktige elementer innen språklig analyse og særlig teoretisk kunnskap i syntaks, som SPA1101 ifl. beskrivelsen kun gir en kort, grunnleggende innføring i, ikke er dekkende.

Videre er læringsutbyttet for de to områdestudie-emnene,

- [SPA1500 – Historie og identiteter i den spansktalende verden](#) og
- [SPA1503 – Kultur og samfunn i den spansktalende verden](#),

i stor grad overlappende. Det er altså uklart hvilket nytt læringsutbytte kandidaten får av dette. Riktignok samsvarer dette med det formulerte læringsutbyttet i årsenheten på spansk, men i en sammenligning med læringsutbyttene i de andre språkfagene, oppnås dette læringsutbyttet med kun 10 studiepoeng i områdestudier.

Særlig om innretning og balanse i litteratur- og områdeemner i førsteåret

I tillegg til å vurdere riktig progresjon i ferdighet (som i de språkbaserte studiene strekker seg gjennom alle semestre og emner) og kunnskapsprogresjonen (som skal sette studenten i stand til å bygge språkkompetansen), ønsker vi at panelet ser nærmere på innføringseminene i litteratur og områdestudier. På innføringsnivå behandler disse emnene hovedsakelig historiske utviklingslinjer i det aktuelle fagets språkområde. Emnene introduserer studenten for grunnleggende temaer innenfor disse disiplinene og definerer fagets andre hovedkomponent, nemlig tekstlig, historisk og kulturell kompetanse. Men emnene, som er viktige for utdanningenes relevans, er ulikt utformet fra fag til fag, blant annet har de ulik avgrensning av epokene som gjennomgås. Vi ønsker panelets mening om utforming og relevans.

- [FRA1301 – Innføring i fransk litteratur](#)
- [FRA1501 – Fransk historie fra Revolusjonen til i dag](#)
- [TYSK1300 – Tyskspråklig litteratur etter 1945](#)
- [TYSK1506 – Tyskland fra 1945 til i dag](#)
- [ITA1301 – Italiensk litteratur: Innføring](#)
- [ITA1501 – Italiensk kulturkunnskap](#)
- [SPA1300 – Spanskpråklig litteratur, innføring](#)
- [SPA1500 – Historie og identiteter i den spansktalende verden](#)
- [RUS1310 – Russisk litteratur 1](#)

- [RUS1501 – Russisk politikk, kultur og samfunn](#) (Russisk historie blir behandlet i det valgfrie emnet RUS1503 – Russisk historie⁹ i fordypningen)

Engelsk

I engelsk er det forskjell på årsenheten og bachelor-fordypningen. Årsenhetsstudenten tar to emner i engelsk språk, to i litteratur (britisk og amerikansk) og to i historie/samfunn. Bachelorstudenten tar begge emner i engelsk språk og velger tre av fire emner i litteratur og historie/samfunn. På denne måten kan studenten velge tyngdepunkt innen en av disse fire på 1000-nivå: litteratur, historie/samfunn, Nord-Amerika eller Storbritannia.

- [ENG1505 – British Civilisation](#) (1066-i dag)
- [ENG1506: American History and Society: An Introduction](#)
- [ENG1303: British Literature](#) - «broad introduction to British literature»
- [ENG1304: American Literature](#) – «main focus on the nineteenth and twentieth centuries»

Årsenheten i engelsk består av 60 obligatoriske poeng, og alle emnene er brede introduksjons- eller oversiktsemner. Studiet har god søkning og tar opp over 100 søkere hvert år. Gjennomføringen er blant de beste ved ILOS, nær 44%. Det betyr imidlertid at det likevel et betydelig antall studenter som faller fra, og siden dette er en stor studentgruppe, er det et større antall studenter som ikke fullfører. Instituttet går glipp av en betydelig mengde potensielle studiepoeng. Vi mener derfor at det er meget viktig å jobbe for en enda bedre gjennomføring på dette studiet.

Det er mange søkere og stor opptakskvote til dette bredt anlagte studiet, og vi må derfor gå ut fra at de som begynner på det, har ulik bakgrunn, alder, interesser og grunner til å ta studiet. I så måte kan studiet fremstå standardisert og uniformt og kanskje best egnet for førstegangssøkere til høyere utdanning. De seks obligatoriske emnene er alle på 1000-nivå og det er ikke anledning til å forfølge individuelle interesser innen språk, litteratur eller områdestudier videre på 2000-nivå, selv om studenter som har avlagt studiepoeng i samme disiplin på 1000-nivå, vil være kvalifisert til det. Dette gjelder kanskje særlig i et engelskstudium (for eksempel i motsetning til fremmedspråkene), hvor vi må gå ut fra at flere av studentene ville være i stand til å ta andre, mer spesialiserte emner i vår engelsk-portefølje. Vi ser en risiko for at denne rigide modellen fører til at flere ikke fullfører studiet. Noen av studentene vil dessuten få opptak som enkeltemnestudenter til andre engelsk-emner, og det bør vurderes om ikke slike emner derfor innen visse rammer kunne tilbys i studiet.

Det som taler mot dette, er at en slik liberalisering av emnevalget vil utløse et høyere press på emner på 2000-nivå og sannsynligvis også føre til noen forskyvninger i rekrutteringen til emnene som inngår i dag.

⁹ [RUS1503 – Russisk historie – Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#) Russlands historie fra middelalderen og frem til Sovjetunionens oppløsning, med hovedvekt på politisk og sosial historie

Til panelet

I 2023 gjennomfører ILOS en revisjon av fordypningsgruppene i fransk, italiensk, spansk og tysk, der emnegruppene blir langt likere i læringsinnhold og oppbygging¹⁰. Vi mener at vi med disse grepene får bedre samsvar mellom emner og det samlede læringsutbyttet - og studentens mulighet til å oppnå læringsutbyttet. Vi har i dette arbeidet særlig fokus på spansk, og vil sørge for at det samlede læringsutbyttet i fordypningen/årsenheten er av samme omfang og på samme nivå som for fransk og tysk.

Samtidig er engelsk det største faget, og studiekvaliteten i studiene knyttet til dette faget har konsekvenser for mange studenter.

- Hva mener panelet om det samlede læringsutbyttet i bachelorfordypningene og årsenhetene slik det kommer frem av revisjonsplanene? Er emnene vi tilbyr egnet til å oppnå dette?
- Hva mener panelet er et hensiktsmessig læringsutbytte med tanke på samfunns- og arbeidslivsrelevans i disse språkbaserte historieemnene?
- Er kombinasjonen litteratur og historie riktig fokus i språkbaserte studier i dag?
- Bør epokene i innen litteratur og historie, både innad på et fag og fagene imellom, være likere?
- Er det problematisk at læringsutbyttene i 15xx-kodene ensidig fokuserer på historiske forhold, og ikke områdestudier eller samtidstemaer generelt?
- Har de fire 1000-emnene i britisk/amerikansk litteratur/område en hensiktsmessig profil/utforming med tanke på relevant sluttkompetanse?
- Fremstår årsenheten i engelsk som tilfredsstillende bred og dekkende og interessant, med tanke på læringsutbyttets relevans?

Kriterium C: om kravene i Kvalifikasjonsrammeverket innfris.

Kravene til kvalifikasjon på bachelornivået er definert som nivå 6.2 i NKR:

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring | Nokut

For hver av de syv studieretningene på programmet er læringsutbyttene angitt på [nettsiden "Hva lærer du"](#).

→ Hvorfor velge denne retningen?

→ Hva lærer du?

→ Søknadsfrist og opptak

→ Oppbygging og gjennomføring

→ Studieopphold i utlandet

→ Jobb og videre studier

¹⁰ Se egen redegjørelse for dette nedenfor i kapittel 4.

Figur 4: Nivåskildringane

Fra [Kvalifikasjoner på ramme alvor \(2023\)](#)

Beskrivelsene er utformet på samme måte som NKR, med kategoriene “Kunnskap”, “Ferdighet” og “Generell kompetanse”. Vi vurderer selv at alle sentrale del-læringsmål i hver kategori er ivarettatt og utformet, slik at de på en forståelig måte viser hvordan NKR-kravet sikres i det aktuelle studiet.

NKR har ikke egne beskrivelser for årsenheter, siden disse ikke er definert som grader. Men siden de er “studietilbud” i forskriftens forstand¹¹, skal også de ha læringsutbyttebeskrivelser for emnene som inngår der.

For alle læringsutbyttebeskrivelser for bachelorgrader er det en utfordring at det er stor valgfrihet i oppbygning av hele bachelorgraden. Læringsutbyttebeskrivelsen skal dekke 40-grupper og frie emner som studentene velger individuelt, og det er også en viss valgfrihet i selve fagets fag, faget studenten får graden sin i. I realiteten trenger ofte kun 70 (fordi minst 10 studiepoeng i 80-gruppen er valgfrie inne faget) av totalt 180 studiepoeng å være kjente læringsutbytter, altså i emner vi vet at alle studenter har tatt for å oppnå graden.

Alle årsenhetene har beskrivelser som sammenfatter læringsutbyttene for emnene som inngår i enhetene. I de fleste årsenhetene er alle emner obligatoriske; unntakene er årsenhetene i Italiensk og Øst-Europa-studier. I italiensk er dette fordi studentene kan velge å ta hele studiet hjemme, eller å ta 20 studiepoeng i Roma. Læringsutbyttebeskrivelsen gjelder for begge løsninger. I Øst-Europa-studier gjelder læringsutbyttet i første rekke de tre obligatoriske emnene i første semester. For de valgfrie emnene vi tilbyr i siste semester, har vi funnet mer generelle formuleringer.

Dagens læringsutbytte-tekster ble utarbeidet i 2017. Den gang foretok fakultetet en gjennomgang av alle læringsutbyttebeskrivelser. Instituttet hadde i visse tilfeller problemer med å finne passende

¹¹ Se §2-2 i [Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning \(studietilsynsforskriften\) - Kapittel 4. Institusjonenes systematiske kvalitetsarbeid - Lovdata](#)

formuleringer for viktige læringsutbytter i våre fag som samtidig var i overensstemmelse med NKR-malen, og visse krav i malen opplever vi som noe fjernt fra våre fag. Alt i alt mener vi likevel at resultatet er tilfredsstillende og dekkende.

Et avgjørende mål for kvaliteten på beskrivelsene er om emnene som inngår i studiet, gir nettopp det samlede læringsutbyttet som er beskrevet. I arbeidet i og etter 2017 har vi systematisk gått gjennom de enkelte emner og kontrollert at deres sentrale læringsutbytter er fanget opp på studienivå.

NKR-malen stiller konkrete krav til bredde/dybde, til innsikt i/kjennskap til/evne til å anvende/reflektere/beherske/formidle/etc. innen de tre hovedkategoriene. Dermed kan de samlede læringsutbytterne selv utløse behov for å gjøre endringer i bestemte emner. Det er i vurderingsformene at studentene dokumenterer i hvilken grad de har oppnådd læringsutbyttet. Vi vurderer derfor jevnlig om det er nødvendig å gjøre endringer i emnet, og kanskje særlig i vurderingsformer, for å sikre at studenten avlegger studiepoeng i en eksamensform og -oppgave som på en adekvat måte reflekterer emnets læringsutbytte. I visse tilfeller gjør vi også endringer i pensum og undervisningsopplegg.

I en helhetsvurdering mener vi, med noen unntak som vi har presisert ovenfor, at det er godt samsvar mellom emners og studieretningers læringsutbyttebeskrivelser.

3. Hva er det fokusert spesielt på i denne perioden med hensyn til å utvikle studiekvaliteten?

Perioden er i siste halvdel preget av tiltakene vi måtte treffe i forbindelse med nedstengingen grunnet covid19-pandemien, der en konsekvens var at vi måtte legge om til utelukkende digital undervisning. Siden disse tiltakene var såpass omfattende, midlertidige og innebar zoom-undervisning i mer enn tohundre emner per semester, har vi ikke sett det som hensiktsmessig foreta noen uttømmende evaluering av emnene.

Studentevalueringer

Fra og med høsten 2022 er studentene tilbake på campus, og vi har derfor lagt ved et utvalg emneevalueringer av obligatoriske emner på 1000-nivå fra høsten 2022 og våren 2023. Hensikten med emneevalueringene er primært å fange opp indikatorer på sviktende kvalitet, men også det motsatte – å finne eksempler på god praksis. Tilbakemeldingene fra studentene og fra faglærerne er gjennomgående positive, dermed fremkommer det ingen tegn på at studentene mener det er sviktende kvalitet ved undervisningen. Generelt kan vi si at studentene er spesielt fornøyde med seminarundervisningen, og det er også et ønske om flere og hyppigere seminarer for et flertall av emnene som er vurdert. Det er en tendens til at et flertall av respondentene synes pensummengden er stor og at pensumet til dels er krevende. Samtidig ser vi av emneevalueringene at studentene selv rapporterer at de bruker mindre tid på emnene enn det som er forventet/beregnet tidsbruk. Det er trukket frem som et ønske at foreleseren bruker mer video- og lydmateriale i undervisningen, og studentene er utelukkende positive til at digitale ressurser gjøres tilgjengelig. Faglærerne rapporterer selv at de i stor grad er villige til å endre pensum og undervisningsform etter tilbakemeldinger og

ønsker fra studentene, og der slike endringer har blitt gjennomført, er tilbakemeldingene fra både studenter og faglærere at det har bidratt til økt tilfredshet og bedre kvalitet på undervisningen.

Studiebarometeret er utviklet av NOKUT og er en nasjonal spørreundersøkelse der 70.000 studenter hver høst blir spurt om deres oppfatninger om kvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter. Det har vist seg vanskelig å oppnå stor nok svarprosent til å komme med kvalifiserte utsagn om studiekvaliteten basert på Studiebarometeret for vårt studieprogram. Siden svarprosenten er lav, er det stor usikkerhet rundt resultatene, og kanskje særlig sammenligningen med snittet, dersom svarprosenten ved andre tilsvarende studier har vært høyere. En utfordring ved Studiebarometeret er at programmet består av syv studieretninger, hvis kvoter varierer fra 10 til over 100 studenter på de ulike studieretningene, og derfor kan disse tallene skjule både positive og negative avvik.

Tallene for Bachelorprogrammet i Europeiske språk er fra 2022 og ligger gjennomgående på eller litt under snittet, det samme gjelder helhetsvurderingen. Programmet scorer noe bedre enn snittet på faktoren vurderingsformer og noe lavt på tilbakemelding. Felles for studienes score i Studiebarometeret er at ILOS scorer rundt eller over snittet på vurdering, organisering og helhet. Vi scorer under snittet på tilbakemelding, tilknytning til arbeidsliv og læringsmiljø. Vi scorer over snittet på undervisning og eget engasjement. Men avvikene er sjelden store.

Oppbygning og sammensetning av emnegrupper

I fagene fransk, italiensk, spansk og tysk har vi vært opptatt av at ferdighetsnivået skal være avstemt mellom emner i samme semester, og at semestrene skal bygge på hverandre. Vi har også avstemt f.eks. litterære og historiske epoker, slik at læringsutbyttene i litteratur og områdestudier belyser hverandre.

Vi har også arbeidet med å redusere valgfrihet i andre og tredje studieår for å gjøre det felles læringsutbyttet tydeligere. Grunnen til at vi ønsket å redusere valgfriheten er todelt:

1. Med økende valgfrihet er det stadig vanskeligere å definere kandidatens faktiske, samlede læringsutbytte i fordypningen.
2. Erfaring viser at studier med liten valgfrihet, stor enighet i fagmiljøet om hvilke elementer som skal inn i den faglige fordypning, helhet, sammenheng og tydelig progresjon mellom emner og mellom semestre fører til bedre rekruttering og gjennomføring i studiene.

Vår vurdering er derfor at det har vært viktigere at studentene får et felles, solid fundament av språkbasert kunnskap og akademiske, metodiske ferdigheter, enn at de har anledning til å velge mellom mange forskjellige temastudier. Fordypningsgruppen er på 80 studiepoeng, og dette nødvendiggjør en streng prioritering av læringsutbyttet i bachelorgraden.

Instituttet reviderte fordypningsgruppen i tysk i 2017. Det var et mål å redusere valgfriheten, slik at 70 poeng ble obligatoriske. Studentens valgfrihet begrenser seg til ett emne på 2000-nivå samt tema for bacheloroppgaven. På fransk har vi også i flere år arbeidet med å redusere valgfrihet og tydeliggjøre læringsutbyttet. Spansk og italiensk har hatt et mer begrenset utvalg av emner på 2000-nivå, og har ikke vært prioritert i dette arbeidet.

Disse endringene danner grunnlaget for emnerevisjonen vi gjennomfører i 2023. Vi går nå et skritt videre (se tabell nedenfor) og slår sammen de første fire emnene à 10 studiepoeng til to 20 poengs emner, ett i språk og ett i litteratur og områdestudier, som sammen med et emne på 10 studiepoeng i språk i andre semester utgjør fordypningsemnene i første studieår. Videre reduserer vi de resterende 30 studiepoengene til 20 valgfrie poeng i språk/litteratur/område og en 10 poengs bacheloroppgave. Dette reduserer samtidig antall kvalifiseringer og eksamener studentene må gjennom i et semester, noe som harmonerer med ønsker studentene selv har uttrykt. Tabellene nedenfor er eksempler som viser hvilke endringer vi nå gjør:

Studieløp for kullene til og med 2023

6. sem.	Exphil	Fritt emne	Fritt emne
5. sem.	80-gruppe	Fritt emne	Fritt emne
4. sem.	80-gruppe	40-gruppe	40-gruppe
3. sem.	Exfac	40-gruppe	40-gruppe
2. sem.	80-gruppe	80-gruppe	80-gruppe
1. sem.	80-gruppe	80-gruppe	80-gruppe
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Studieløp for kullene fra og med 2024

6. sem.	80-gruppe (bacheloroppgave)	Fritt emne	Fritt emne
5. sem.	80-gruppe	Fritt emne	Fritt emne
4. sem.	Exphil	40-gruppe	40-gruppe
3. sem.	80-gruppe	40-gruppe	40-gruppe
2. sem.	80-gruppe		80-gruppe
1. sem.	80-gruppe		Exfac i fremmedspråk- studier
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Vi har klare indikasjoner på at studenter på språkgrader er mer interessert i emnene enkeltvis enn i hele graden. Målet med endringen er derfor å få dem til å ta flere studiepoeng i faget og stimulere til bedre gjennomføring, helst på normert tid.

Russisk

Instituttet har foretatt flere justeringer og en større reform av bachelorstudieløpet. Nedenfor gir vi en orientering om arbeidet med faget.

Fordypningen i russisk består av 100 studiepoeng i emner i russisk språk, litteratur og områdestudier fordelt over 6 semestre. 70 studiepoeng er obligatorisk for alle. De 30 siste studiepoengene kan studentene velge blant fordypningsemner i russisk litteratur, språk eller områdestudier.

Frem til høsten 2018 bestod første studieår av 40 studiepoeng i russisk språk + [RUS1501-Russisk politikk, kultur og samfunn](#) i første semester og [RUS1310-Russisk litteratur 1](#) i andre semester.

Studieopphold i utlandet (først ved Det norske senteret i St. Petersburg, senere Det statlige universitetet i Petrozavodsk) var anbefalt i tredje semester.

En stor andel studenter klarte ikke å gjennomføre 60 studiepoeng i løpet av det første studieåret. Språkemnene er krevende og undervisningstunge, og mange studenter valgte derfor å prioritere disse og melde seg av RUS1501 og RUS1310, med intensjon om å ta disse to emnene i senere semestre. Studentene gav også uttrykk for dette i tilbakemeldinger til instituttet.

Januar 2019 søkte vi fakultetet om å endre bachelorstudiet i russisk fra en fordypningsgruppe på 100 studiepoeng til en fordypning i russisk språk på 80 studiepoeng + 40-gruppe i russisk litteratur og 40 studiepoeng områdekunnskap. Totalt 120 studiepoeng i russisk språk, litteratur og områdestudier. Begrunnelsen for søknaden var å sikre en riktigere progresjon og bedre sammenheng mellom emnene, samt at økningen i studiepoeng i russisk-faget skulle sikre at studentene faktisk er operasjonelle i fremmedspråket etter fullført bachelorgrad. Russisk defineres som et mellomvanskelig språk og krever derfor flere studiepoeng for å komme opp på et operasjonelt nivå. Søknaden ble avslått av fakultetet grunnet prinsippet om at alle bachelorprogram ved HF skal inneholde studier i et annet fagområde i et omfang av minst 40 studiepoeng.

Fra høsten 2019 endret vi studieløpet slik at første semester består av 10 studiepoeng språk, [RUS1001-Russisk grammatikk](#), 10 studiepoeng [RUS1501-Russisk politikk, kultur og samfunn](#) samt 10 studiepoeng exfac. Andre semester består av 20 studiepoeng russisk språk og 10 studiepoeng exphil. RUS1310 er flyttet til tredje semester. Vi ser at denne emnestrukturen fører til at flere studenter følger normert progresjon i første studieår. Med disse endringene i studieløpet og fordypningen på russisk, ble det naturlig å flytte studieopphold i utlandet fra 3. til 4. semester. Da har studentene gjennomført 40 studiepoeng i russisk språk, som er et godt utgangspunkt for videre språklæring i utlandet. Vårsemesteret egner seg også bedre for utveksling, da vårsemesteret er noen uker lengre enn høstsemesteret.

Utenlandsoppholdet i 4. semester var opprinnelig tenkt som obligatorisk¹². Første obligatoriske utenlandsopphold skulle være våren 2021, men på grunn av pandemien og deretter krigen i Ukraina ble det våren 2021 og våren 2022 umulig å gjennomføre et obligatorisk utenlandsopphold, og studentene fikk et digitalt kurs fra Petrozavodsk på 10 studiepoeng mens de tok RUS2102-Russisk språkbruk 3 ved UiO. I 2022 førte denne usikkerheten til at det ble vanskelig å stille krav om obligatorisk utenlandsopphold; vi manglet blant annet en ny utvekslingsavtale som kunne erstatte oppholdet i Petrozavodsk. Mer generelt er det mange studenter som av ulike grunner ikke har anledning til å dra på et utenlandsopphold og som vil, dersom dette er obligatorisk, bli tvunget til å slutte på bachelorstudiet. Vi har derfor gått bort i fra obligatorisk utenlandsopphold og fortsetter med anbefalt utveksling i 4. semester¹³.

Årsenheten i russisk hadde siste opptak i 2018. Studiet er ikke formelt nedlagt, men det er heller ingen konkrete planer om å gjenåpne det. Studiet hadde dårlig gjennomføring. Det kan nok ha

¹² Dvs. at det skulle gjelde for alle studenter med opptak høsten 2019.

¹³ » [KIMEP at a glance About KIMEP University](#)

tilfredsstillende rekruttering, men emneporteføljen var identisk med første års emneportefølje i bachelorfordypningen, noe som la uheldige føringer for oppbyggingen der. Som nevnt ovenfor er en for bratt forventet progresjon i språkferdigheter ikke gunstig for gjennomføring, fordi for få klarer å henge med. Dette gjør et årsstudium i russisk, der språkferdighetene er en bærebjelke, særlig krevende. Instituttet mener derfor at det både fra et læringsutbytte- og et ressursperspektiv ikke er hensiktsmessig å tilby studiet. Et språkbasert årsstudium i russisk møter ikke det norske samfunns strategiske behov i tilstrekkelig grad. Søkere bør i stedet ledes til bachelorstudiet.

Til panelet

Beslutning om ikke å gi årsenheten i russisk ble fattet under tvil. Russisk-fagmiljøet ved UiO er landets ledende, og vi anser studiet for å være av strategisk betydning for Norge. Det er flere fagmiljøer som tilbyr studier i russisk samfunn, politikk og historie, men den språkbaserte utdannelsen er, etter vårt syn, nødvendig for å opprettholde både en beredskap og en humanistisk kompetanse i tilgangen til primærkilder på russisk. Da er en årsenhet ikke tilstrekkelig. Derfor prioriterer vi våre ressurser til et bachelorstudium, som også kvalifiserer til masterstudier.

For søkere som interesserer seg for Russland og Øst-Europa i et ikke-språkbasert studium, tilbyr vi årsenheten i Øst-Europa-studier.

- Har panelet noen bestemt mening og anbefaling i denne saken?

Engelsk

Engelsk er instituttets suverent største fag, både på bachelor og på master. Selv om bachelorstudiet i engelsk har bedre gjennomføring enn fremmedspråksfagene, er det fortsatt et stykke igjen til en god gjennomføring. Vi har i det siste arbeidet med å identifisere mulige faktorer som kan bidra til å forsinke eller eliminere studenter fra studiet og har i dette arbeidet blant annet undersøkt 1.-semesteremnet [ENG1100 – English Grammar](#), som er obligatorisk for bachelorstudieretningen engelsk og for årsenheten. Emnet har en strykprosent på i snitt 16 % de siste fem årene. (De øvrige emnene i engelsk i første studieår har til sammenligning en strykprosent på 3–8 %). Studenter som stryker, er de som har kvalifisert seg til eksamen gjennom å få godkjente obligatoriske oppgaver ila. av undervisningsperioden og dermed avlegger eksamen. Vi anser derfor dette for å være for høyt, selv med tanke på at det i snitt møtte over 250 kandidater til eksamen hver gang. Vi arbeider med tiltak som kan få strykprosenten ned.

Høsten 2023 har vi endret undervisningsopplegget noe: faglærerne jobber med en del av oppgavene i timen i stedet for at alt skal være forberedt hjemme. Emneansvarlig har inntrykk av at vi på denne måten får aktivisert flere. Dessuten er oppgavesett blitt revidert og har fått inn nye korpusbaserte (digitale) oppgaver på plattformen Oslo Interactive English (en ekstra ressurs vi har hatt i lengre tid, men som ikke er blitt brukt så aktivt som nå).

“Guest of the week” er et tilbud som startet opp høsten 2017 i forbindelse med at forelesningene ble utvidet fra en til to timer. Gjesteforeleserne har utdannelse innen humaniora og snakker om eget yrke. Fra høsten 2022 har fokus vært på generiske ferdigheter som studentene tilegner seg gjennom studiene sine på HF. Guest of the week bidrar dermed til Jobbklar. Jobbklar er et HF-tilbud der

studentene får hjelp til å utvikle ferdigheter og å bruke verktøy som vil være nyttige under studiene og i arbeidslivet. Tjenesten tilbyr informasjon om utlysninger, småjobber og fellesarrangementer på studieprogrammet. Vi mener selv at det gjenstår noe arbeid for å få strykprosenten ned.

Av de øvrige første års emner i engelsk, har følgende vært gjenstand for revisjon:

I emnet [ENG1103 – English Phonetics and Intonation](#) oppdateres både den lingvistiske teorien og variantene av engelsk som diskuteres. Revisjonen har som mål å dreie fokuset fra uttaleøvelser til forståelse av muntlig engelsk i et globalt perspektiv. Vi oppdaterer varianten av britisk engelsk som dekkes, til den mer inkluderende GB ('General British'). Kurset vil fortsatt ha et dobbelt fokus på General American og (nå) General British, men vi utvider også dekningen av andre engelske aksenter – av flere grunner:

- for å forberede studentene på møter med ulike varianter
- for bedre å gjenspeile aksentene og erfaringene til våre innkommende studenter
- bedre tilpasning til dagens pensum i norske videregående skoler.

Det reviderte emnet går første gang våren 2024. Studentene har gitt positive tilbakemeldinger på video- og lydeksempler fra YouTube på forelesningene, og emneansvarlig planlegger å implementere flere av disse i undervisningen.

[ENG1506 – American History and Society: An Introduction](#): For omtrent 6-7 år siden begynte studentevalueringene å indikere at emnet var vanskelig å få oversikt over, og at pensum var for stort og manglet en rød tråd. I 2018 ble det derfor gjennomført en større revisjon, som har blitt tilpasset noe i årene etter. Revisjonen tok for seg pensum og selve innholdet, slik at forelesningsrekkene ble mer forståelige for studentene. I tillegg ble navnet endret fra "American Civilization" til "American History and Society" fordi fagmiljøet oppfatter ordet 'civilization' som utdatert i en amerikansk kontekst¹⁴. En del førsteårsstudenter sliter i tillegg med å skrive akademiske tekster og bruker mye tid på dette i emnet. Fagmiljøet har gjennomført tiltak for dette fra og med høsten 2023.

Fagmiljøet gjennomførte dessuten i 2019 en harmonisering av krav til obligatoriske oppgaver i emnene på 1000-nivå: ENG1303, ENG1304, ENG1505 og ENG1506. Dette innebærer like minstekrav for å få godkjent, altså like krav til det formelle, for eksempel lengde, font og skriftstørrelse, osv.

4. Er det fanget opp indikasjoner på særlig god kvalitet eller på sviktende kvalitet? Hvordan ble dette fulgt opp?

Nedleggelse av studieretninger på programmet

Instituttet har i perioden gjort tiltak mot flere studietilbud hvor vi har hatt indikasjoner på mangelfull eller sviktende studiekvalitet. Slike indikasjoner kan være lav rekruttering, lav/treg gjennomføring, stort frafall, høy strykprosent eller andre uregelmessigheter i karaktergivingen, faglig kompetanse

¹⁴ I innføringsemnet i britisk områdekunnskap, ENG1505, er ordet fortsatt i bruk: [ENG1505 – British Civilisation – Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

blant undervisningsressursene og andre personlige forhold som påvirker studietilbudet¹⁵. Her følger en redegjørelse for tiltak som er blitt gjort.

- Bachelorstudieretningen Latin-Amerika-studier hadde dårlig rekruttering og gjennomføring, og kombinert med manglende undervisningsressurser førte dette til at studiet ble nedlagt med virkning fra 2019.
- Bachelorstudieretningen Portugisisk hadde dårlig rekruttering og gjennomføring samt for få undervisningsårsverk til å opprettholde et adekvat undervisningstilbud. Siden det var svært få som søkte seg til og gjennomførte faget, var det ikke aktuelt å øke undervisningskapasiteten, og studiet ble nedlagt med virkning fra 2019.
- Årsenheten i russisk hadde dårlig gjennomføring. Opptak til studiet er stanset med tanke på nedleggelse.
- Bachelorstudieretningen Polsk, tsjekkisk, bosnisk/kroatisk/serbisk hadde også svært lav rekruttering og gjennomføring. Denne studieretningen har styret nylig vedtatt å nedlegge¹⁶.

Rekruttering og gjennomføring

Rekrutteringen til bachelor-programmet er samlet sett tilfredsstillende. Noen fag, som engelsk, har svært god rekruttering. Rekrutteringen til russisk er stabil. Fransk, spansk og tysk har noe fallende rekruttering. På Italiensk øker rekrutteringen noe. Polsk, tsjekkisk, BKS har hatt stabilt svak rekruttering i de årene studieretning har hatt opptak¹⁷. Totalt sett er rekrutteringen til programmet altså stabil, men engelsk står for en stadig større andel av søkerne. Antallet aktive studenter på studiene er meget stabilt.

Gjennomføringen på bachelor-programmet er svak¹⁸. Kullene som startet i perioden 2014 til 2019 (som er siste kull som har blitt ferdig til normert tid våren 2023) har en gjennomføring på 25 %. Etter tre ekstra semestre er det 33 % som har fullført. Til sammenligning har det beste faget, engelsk, en gjennomføring på 40–42 %. De øvrige studieretningene ligger lavere: Hvis vi måler gjennomføring på normert tid, er fransk best med 27 %, etterfulgt av russisk. Italiensk, tysk og spansk ligger på drøyt 20 %. For Polsk, tsjekkisk, BKS, som er foreslått nedlagt, er tallet 14 %.

¹⁵ Personlige forhold blir ikke omtalt i denne rapporten.

1. ¹⁶ For nærmere informasjon om begrunnelsen, se orientering til instituttstyret oktober 2022: [om-smaslavisk---d-sak-241022.pdf \(uio.no\)](#) Vedtak om nedleggelse ble gjort 27.11.2023: [Protokoll fra instituttstyremøte 27. november 2023 - Institutt for litteratur, områdestudier og europeiske språk \(uio.no\)](#)

1. ¹⁷ Se diskusjonsnotat til styre, møtenr. 6/2022: [om-smaslavisk---d-sak-241022.pdf \(uio.no\)](#)

¹⁸ Se vedleggene «Gjennomføring og frafall per studieretning og årsenhet». For Bachelorstudieretningene er tallene for kullene 2017-2020. Kull tatt opp før 2017 har også vært aktive på de samme studiene i evalueringsperioden, men i og med at så få fortsetter på studiene etter første studieår, ville tallmaterialet også hatt et betydelig innslag av tall fra undervisning som ble gitt før 2017. Vi har derfor valgt å kun ta med kull som er tatt opp i evalueringsperioden. Siste kull for bachelor er det siste kullet som har kunnet fullføre på normert tid, altså våren 2023, og som dermed har hatt det aller meste av sin undervisning i evalueringsperioden. Samme resonnement gjelder for årsenhetstallene. Studier der gjennomføringstakten er langsommere vil altså komme noe dårligere ut i denne statistikken, selv om andelen som fullfører totalt er bedre. Vi tar forbehold om at tallene endrer seg løpende.

Gjennomføringen på årsenhetene for kullene 2017-2021 har for siste kull en samlet gjennomføring på 29 % på normert tid og 32 % totalt. Engelsk har gjennomføring på 40–44 %. Deretter fransk 40–42 %. Italiensk, spansk og tysk hadde en gjennomføring på rundt 20 prosent. Årsenheten i Øst-Europa-studier, som hadde første opptak i 2021, har til nå hatt svært skuffende gjennomføring; 15–18 %.

Emnegrupper og emner med indikasjoner på sviktende kvalitet

40-gruppen (støttefag) i portugisisk har svært dårlig rekruttering og gjennomføring. Rekrutteringen til innføringsemnet har falt betydelig i perioden. Vi regner med at nedleggelsen av bachelorstudieretning vil kunne ha bidratt noe til lavere rekruttering (nå rekrutterer emnegruppen programstudenter fra andre fag samt enkeltemnestudenter). I 2017 var antall oppmeldte 31, og 19 bestod eksamen. I 2022 var tilsvarende tall hhv. 19 og 6. I alle tilfelle har svært få gått videre til de andre emnene. I faget er det dermed dessverre nesten ingen som fullfører emnegruppen.

Instituttet gjør for tiden ingen større endringer i innføringsemnet, [POR1001 – Innføring i portugisisk](#). Men for emnene [POR1101 – Portugisisk språk 1](#) og [POR1102 – Portugisisk språk 2](#) kjører vi nå en pilot der undervisningen spilles inn digitalt. Dette åpner for at studenten kan få undervisning campus-uavhengig, på mer fleksibel basis og repetere leksjonene fritt etter eget ønske. Vi håper med dette både å nå flere (dette er jo kun en støttegruppe eller emner studenter tar på enkeltemnebasis), og at gevinsten av repetisjon kan styrke læringen.

Spansk

Som vist ovenfor i kap. 2B) er det ikke godt nok samsvar mellom språkemnene i spansk og det samlede læringsutbyttet i spansk, hverken for fordypningsgruppen eller årsenheten. Begge har lav gjennomføring og høyt frafall. Nærmere undersøkelser viser at frafall hovedsakelig skjer i to språkemner: [SPA1101 – Spansk språkkunnskap A](#) og [SPA1102 – Spansk språkkunnskap B](#). Her ligger strykprosenten på hhv. 24,5 % og 22 % i perioden 2018-2022. Dette er svært høye tall, med tanke på at det er kvalifiseringsoppgaver som skal godkjennes før kandidatene kan gå opp til eksamen. Det er også mye i forhold til sammenlignbare emner i fransk, italiensk og tysk, hvor strykprosenten er langt lavere. Samtidig vet vi at SPA1101 og SPA1102 ikke holder det samme faglige nivået som sammenlignbare emner på tysk eller fransk. Emnene avviker tydelig fra sammenlignbare emner hva angår pensum, læringsutbytte og karakterstatistikk.

SPA1101 er obligatorisk i både bachelor og årsenheten. SPA1102 er obligatorisk i bachelor. En vesentlig del av frafallet i spansk-utdannelsen ved UiO forklares derfor av karakterstatistikken i disse to emnene.

En undersøkelse av eksamensoppgaver i emnene indikerer at disse ikke holder ønsket nivå. Instituttet ser et behov for å gå nærmere inn i kontrollrutinene rundt eksamensoppgaver. Innføringen av det digitale eksamensverktøyet *Inspira*¹⁹ innebar at både faglige og administrative rutiner ble endret. Opplæringen i verktøyet har kanskje ikke vært omfattende og forpliktende nok til å kvalitetssikre eksamensarbeidet i tilstrekkelig grad.

¹⁹ [Eksamen i Inspira - For ansatte - Universitetet i Oslo \(uio.no\)](#)

Indikasjoner på spesielt god kvalitet

På studieretnings- og årsenhetsnivå er det ingen tall som indikerer svært god studiekvalitet for hele studier som sådan. Vi mener likevel at emnebeskrivelser, gjennomføringstall på emnenivå, karakterstatistikk og emneevalueringer indikerer et høyt nivå på mange av emnene. Det er normalt på de fleste av våre studier at det er klart bedre gjennomføring på emnenivå enn på gradsnivå. Vi ser særlig at studentene på det enkelte emne som faktisk følger undervisningen og leverer kvalifiseringsoppgaver, har bedre gjennomføring, og at karakterfordelingen er god til meget god. Dette mener vi tilsier at studentene har stort utbytte av undervisning og vurdering i det enkelte emnet, men at de nok mangler intensjonen om å fullføre hele emnegruppen eller graden.

5. Forslag til tiltak som bør gjennomføres for å forbedre studieprogrammet

Både bachelorstudieretningene og årsenheten har generelt hatt svak gjennomføring med tanke på fullførte grader. Reformen i 2017 var ment å bøte på dette. Selv om emnetilbudet i dag er bedre, ser vi ingen tydelig bedring av gjennomføringen. Vi gjennomfører derfor en ny emnereform nå i 2023.

Emnereform i fransk, italiensk, tysk og spansk 2023

Reformen omfatter hele fordypningsgruppen i fagene fransk, italiensk, spansk og tysk, men vi har lagt særlig vekt på oppbyggingen i de to første semestrene. Dette er fordi vi vet at en større del av studentene som ikke fullfører emnegruppe og grad, faller fra etter første og andre semester.

Til nå har oppbyggingen bestått av fem eller seks emner à 10 studiepoeng i språk, litteratur og områdestudier. Den nye strukturen består av et tjuepoengsemne i språkkunnskap samt exfac i første semester, og et tjuepoengsemne i litteratur og områdestudier samt et påbyggende emne i språk i annet semester. I de neste semestrene tar studenten sine andre fag samt ytterligere tjue studiepoeng i fordypningsfaget. I siste semester skriver studenten en bacheloroppgave på ti studiepoeng på fremmedspråket innen tema innenfor fagene i graden.

Språkfag er modningsfag og det er derfor viktig at studentene har språkemner gjennom hele fordypningsgruppen sin. Den nye oppbyggingen av fordypningsgruppen skal stimulere til at studenten ser helheten i læringsutbyttet for språkfagene og fullfører.

Hensikten med disse endringen:

- Øke gjennomføringen på studiene
- Gi en mer bærekraftig balanse mellom undervisningsressurser og studiepoeng-produksjon, slik at vi kan opprettholde et fullverdig studietilbud
- Styrke læringsutbyttet ved å:
 - sikre bedre koordinering av elementene i læringsutbyttet.
 - sikre optimal koordinering av læringsutbyttet studenten skal ha samtidig i ett bestemt semester.
 - Sikre optimal koordinering av læringsfremmende aktiviteter studenten skal gjennom i 1. semesteret.

- redusere antall emner og dermed eksamener²⁰.
- sikre en optimal progresjon fra semester til semester (vi har i mente at språkfag er modningsfag).
- sikre et klarere læringsutbytte innen en nokså begrenset ramme på 80 studiepoeng.

Endringene trer i kraft fra høsten 2024.

Årsenhetene²¹ har til nå samme emneportefølje som bachelorgradens første studieår. Revisjonen av emner i fordypningsgruppene endrer dermed også emnetilbudet i årsenhetene. Med tanke på at årsenhetene både brukes av førstegangsstuderende og som EVU (etter- og videreutdanning), er det her, som i fordypningen, et mål å gjøre dem mer effektive og gjennomførbare uten å redusere læringsutbyttet og kvaliteten.

Også gjennomføringen på årsenheten er svak, og instituttet ser at også her velger studenten emner enkeltvis og ikke har som sitt primære mål å ta hele enheten. I motsetning til i bachelorstudieløpet, skal den ett-faglige årsenheten gi studenten mulighet til å lære seg relativt mye i fordypningsfaget i løpet av en kortere periode. Vi har derfor utviklet et nytt emne, som ikke er språkbasert, og som skal blir obligatorisk i første semester for studentene på tysk, fransk, spansk og italiensk: EUS1000.

I EUS1000 blir studentene kjent med og lærer seg å bruke noen grunnleggende verktøy for å beskrive språk. Emnet er både praktisk og teoretisk innrettet og sammenligner hovedsakelig germanske og romanske språk. Dette skal gi studentene analytiske ferdigheter til å kunne håndtere pensum i de øvrige femti studiepoengene på en optimal måte. Instituttet mener dessuten at en teoretisk basis er viktig for at studenten skal kunne ha nok strukturell forståelse av språk til å kunne forbedre og fornye sine ferdigheter i et livslangt læringsperspektiv.

Instituttet ønsker på bakgrunn av disse planene en uttalelse fra panelet om:

- den nye oppbyggingen gir gode og relevante læringsutbytter i fagene, både fra et praktisk og et teoretisk perspektiv?
- læringsutbyttet er godt egnet til bruk i arbeids- og samfunnslivet?

Redegjørelse for endringer på engelsk

Instituttet mener at vi tross bedre gjennomføring for engelsk-studiene, også her kan gjøre endringer som både kan appellere til bredere søkergrupper og få flere til å gjennomføre hele studiet, ikke bare enkeltemner.

Dagens årsenhet har kun obligatoriske emner, og alle disse er brede oversiktsemner innen språk, litteratur og områdestudier (20 studiepoeng i hver disiplin). Denne oppbyggingen kan være godt egnet for unge søkere og for dem som ønsker å oppnå undervisningskompetanse i skolen²², men den

²⁰ Ett semester er for alle institusjoner normert til 30 studiepoeng. UiOs studieordning består av en grunnenhet på ti studiepoeng (i motsetning til f.eks. UiB, som har femten). Dette gir flere kvalifiseringsoppgaver og eksamener.

²¹ Med unntak av spansk, som vi har redegjort for ovenfor.

²² Som krever 20 studiepoeng i språkemner.

gir ikke søkere med særlige interesser innen en av disiplinene anledning til å prioritere eller fordype seg i dette i løpet av årsstudiet. Vi ønsker derfor å åpne opp studiet og gi studentene mulighet til å velge fordypningsemner også på 2000-nivå. Dermed kan årsenheten også bli mer relevant som etter- og videreutdanningsstudium. Siden engelsk ikke er et fremmedspråk og mindre ferdighetspreget enn fremmedspråkene, vil denne løsningen være gjennomførbar for en stor del av studentene.

Også fordypningen i studieretningen engelsk kan bli mer fleksibel. I dag er det 20 obligatoriske studiepoeng, begge i språkemner. Vi ønsker at kun grammatikkemnet, ENG1100, er obligatorisk, mens andre emner blir likebehandlet. Dette åpner for at studenter kan følge sine interesser innen faget i større grad. Vi mener at den løsningen vi legger opp til av valgmuligheter på 1000- og 2000-nivå vil sikre at det samlede læringsutbyttet forblir som i dag.

Praksismuligheter

I 2019 opprettet instituttet praksisemner på lavere grad nivå:

- [EUS3905 – Arbeidspraksis: Europeiske språk, estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap](#) (5 sp)
- [EUS3910 – Arbeidspraksis: Europeiske språk, estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap](#) (10 sp)
- [EUS3920 – Arbeidspraksis: Europeiske språk, estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap](#) (20 sp)
- [EUS3930 – Arbeidspraksis: Europeiske språk, estetiske studier og allmenn litteraturvitenskap](#) (30 sp)

Emnene inngår ikke i 80-gruppene i fagene, så studentene tar emnene som frie emner i graden. Plassene er reservert for emner på våre bachelorprogrammer. Til sammen kan studenten, i én eller flere perioder, ta inntil 40 studiepoeng, som tilsvarer det maksimale omfanget av frie emner i graden. Likevel bidrar disse emnene i dag til å oppnå et av læringsutbyttene som er oppført under “Generell kompetanse” i bachelorutdanningene våre: “Kandidaten har innsikt i relevante fag- og yrkesetiske problemstillinger”. Opprettingen av emnene er også en måte å introdusere temaet for våre fagmiljøer og undervisere, som skal veilede oppgavene som skriver som eksamen i praksisemnene.

Siden emnene ble tilbudt første gang (i 2020), har syv studenter bestått eksamen, de fleste på 10-poengsversjonen. Selv om vi har i mente at dette er emner som studenten tar i sitt 2. eller 3. studieår, hvor det er langt færre studenter enn i det første, indikerer dette tallet at det ikke er stor interesse for denne måten å få arbeidspraksis på.

Vi er dessuten ikke tilfredse med måten praksis er lagt opp på: For det første har vi ikke tilstrekkelig mange nok gode samarbeidspartnere i arbeidslivet til at vi selv kan stå for plassering av studenten. For det andre har vi en vurderingsform som kanskje ikke i tilstrekkelig grad tar hensyn til innholdet i selve praksisen.

Dette er det mest formaliserte og omfattende praksistilbudet ILOS har. Selv om vi har flere andre større eller mindre tilbud, er disse i stor grad basert på personlig initiativ og engasjement. Vi ser behov for å sikre at alle studenter møter praksis-elementer i sine grader, og vurderer nå om opplegg

integreert i undervisning, gruppearbeid eller vurdering – av et omfang som ikke er større enn at det kan finne plass i allerede eksisterende emner – kanskje vil være vel så egnet som eksisterende praksisemner til å oppfylle læringsutbyttet og introdusere studentene for praksis som del av utdannelsen.

På dette punktet vil vi særlig be om innspill fra panelet.

- Hva vil være en god måte å introdusere og utforme praksis på sett fra et studentperspektiv?
- Hvordan bør praksis være utformet sett fra et arbeidstager- og arbeidsgiverperspektiv?

Strategiske tiltak

I 2023 gjennomfører HF en runde med strategiske satsninger, der størsteparten av finansielle midler vil gå til prioriterte satsninger på utdanningssiden. Dette er satsninger som instituttet anser å være nødvendige for fremtidig studiekvalitet, og planlagte reformprosesser på bachelor og master vil sannsynligvis gjennomføres i en eller annen form uansett, men finansieringsmuligheten som ligger i fakultetets satsning kan styrke instituttets planer betraktelig.

ILOS satser her blant annet på en programreform for fremmedspråksfagene, og emnegrupperevisjonen vi i skrivende stund gjennomfører, vil danne grunnlaget for satsningen²³.

Navnediskusjonen

Instituttet diskuterer jevnlig hvorvidt navn på både programmet som sådan og på studieretningene er representative for de studiene vi tilbyr, og om de gir søkere et riktig inntrykk av hva studiet er. Studiene har to dimensjoner som er likestilt: at de er språkbasert og at de gir kompetanse i litteratur og tekstarbeid, kultur, historie og samfunnsfag og språkkunnskap/grammatikk, som alle skal bidra til forståelsen av språket og den kulturen det brukes i.

Vi er særlig opptatt av å sikre riktigere og bedre rekruttering. Vi erfarer jevnlig, og særlig ved studiestart for de nye studentene som har søkt seg inn via samordna opptak, at mange ikke er klar over språkstudies spesielle innretning, og at de forventer noe annet, det være seg noe å la språkkurs eller mer kultur eller litteraturstudium, uten sterk vektlegging av grammatikk. Vi er nokså sikre på at dette bidrar til ytterligere frafall i første studieår, samtidig som flere studenter dermed velger å ta emner enkeltvis, men lar være å fullføre fordypning og grad på vårt program.

Programmet, som ble opprettet i 2010²⁴, het frem til 2016 «Europeiske og amerikanske studier: språk, litteratur og område». Begrunnelsen den gang var først og fremst at masterprogrammene for de samme fagene hadde navnet Europeiske språk, og man ønsket å vektlegge kontinuiteten i lavere og høyere grads studier. I dag ser vi nok noe annerledes på dette; rekrutteringen til master er dårlig og synkende for de fleste av fagene, og det ser ikke ut til at navneendring har bidratt til å unngå dette i særlig grad. Siden gjennomføringen på bachelor er svak, er det begrensede muligheter for rekruttering til master derfra. Det er derfor snarere et poeng at programmene holder en selvstendig, attraktiv profil utad som kan bidra til god og riktig rekruttering.

En navnediskusjon bør omfatte begge programmer. For bachelorprogrammet mener vi det er en risiko at søkere ikke kjenner programmets faktiske innhold. Gjennom analyser av bruk av UiOs

²³ Se vedlegg: Søknad til HF om midler til strategiske tiltak 2024-2028

²⁴ Den gang erstattet det tre disiplinbaserte programmer i språk, litteratur og områdestudier.

nettsider, vet vi at søkere ofte ikke setter seg inn i informasjonen vi gir på programsidene før de søker. Navnet blir dermed i seg selv en viktig informasjonsbærer.

Dagens navn begrenser informasjonen til "europeisk" og "språk", og selv om vi selv vet at disse språkene opprinnelig var europeiske, er dette for mange i dag ikke lenger riktig. Vi tilbyr hovedsakelig språk- og områdebaserte tekst-, kultur-, politikk-, samfunns- og historiestudier, og det mener vi det er grunn til å frykte at en gjennomsnittlig søker ikke får med seg. Samtidig er dette svært krevende studier, som nettopp på grunn av kunnskapsbredden og språkferdighetsnivået krever stor innsats over tid. Dersom søkerne er klar over denne spesielle blandingen, er tilstrekkelig interesserte og ambisiøse, tror vi at de i mindre grad vil avbryte og i større grad være i stand til, eller villige til, å fullføre studiet.

Vi har ennå ikke startet noen diskusjon internt eller noen prosess for å endre navn, men ser at dette vil være nødvendig som et av flere grep for å bedre rekrutteringen.

- Dersom panelet har innspill og meninger til dette, tas det imot med stor takk.

6. Sammenfattende begrunnelse for programmets videreføring, endring eller nedleggelse.

Engelsk er, sammen med historie, det største faget ved Humanistisk fakultetet. Faget har best rekruttering og gjennomføring blant fagene på bachelorprogrammet Europeiske språk og er også blant de beste av årsenhetene. Gjennomføringen er fortsatt ikke veldig god, men tilfredsstillende. Vi mener at reformene vi nå gjennomfører, kan bidra til å styrke gjennomføringen.

Fordypningsgruppene i fremmedspråksfagene består av emner som også inngår i årsenheten samt i lektorprogrammets fag 1 (fordypningsgruppen) og 2 (årsenheten). I en helhetlig vurdering ønsker vi oss sterkere rekruttering til faget som sådan, men vi vurderer det likevel slik at faget i dag har tilstrekkelig rekruttering til å opprettholde god studiekvalitet. Gjennomføringen på emnegruppe og gradsnivå er ikke tilfredsstillende. Vi håper at planene vi har for oppbygging av studieløp og fagkombinasjoner vil bidra til at studenter ikke kun tar et begrenset antall emner i fagene, men også hele emnegrupper og grader. Vi mener at samfunnet har behov for en språkfagskompetanse som er høyere enn det antallet studiepoeng studentene i disse fagene i snitt oppnår.

Som det kommer frem av redegjørelsen for tiltak i fremmedspråkene, ser vi at fremmedspråkfaget, til tross for at læringsutbyttet er tydelig for søkerne, har problemer med å fremstå som et troverdig, selvstendig studiealternativ. Vi tror at fremtidige studier i fremmedspråk bør tilbys i tydeligere kombinasjoner med andre relevante fag som arbeids- og samfunnslivet trenger. Dette vil innebære at vi beveger oss bort fra dagens bachelorgradsstruktur, som gir studenten stor valgfrihet, men samtidig stor usikkerhet om studiets relevans og karrieremuligheter. For en fyldigere redegjørelse om dette, se vår søknad til HF om midler til strategiske tiltak 2024-2028.

Vi vil argumentere for at alle studier som i dag tilbys innen EURAM videreføres, men med de planlagte reformene vi har informert om over.